

TÓTH-BENCZE TAMÁS

EPIZÓDOK A BALATONFÜREDI TENISZEZÉS TÖRTÉNETÉBŐL

Az ütővel játszott labdajátékok történetének kezdete nagyon régi időkre nyúlik vissza. A legrégebbi ismert, a kínai „di-dsien-dsi” – amit később Japánban „oibane” néven játszották – a mai tollaslabda őséneke tekinthető.

Hogy mi a tenisz? Ütővel játszott labdasport, amelyet szabadtéren és fedett helyen egyaránt lehet játszani. Lényege: a hálóval elválasztott pálya két oldalán levő egy-egy játékos (vagy pár) az ütővel próbálja a labdát átjuttatni az ellenfél térfelére, úgy, hogy az már ne tudja visszaütni.

A szakirodalom egy része a játék elődjének az ókori római (a neve alapján valószínűleg inkább eredetileg görög) trigon nevű labdajátékot tekinti. Erről részben megmaradt falfestmények, részben Seneca leírásai alapján lehet tudni, hogy hárman játszották, és a játékosok háromszög alakban helyezkedtek el.

A trigon kései utóda volt a franciák kedvelt labdajátéka, a jeu de paume (magyarul megközelítőleg: játék tenyérrel). A források szerint a XI–XII. századig, az észak-francia kolostorok belső udvaraiba nyúlik vissza a játék története, melyben kezdetben nyújtott tenyérrel, pusztá kézzel, később vastag kesztyűben ütötték a labdát, lényege a játékszernek a másik térfelére való visszaütése volt.

A mai teniszre valamennyire emlékeztető játék szintén Franciaországban tűnt fel, de azt nem tudjuk, pontosan mikor. Mindenesetre a XIII. század végén Párizsban már 13 bejegyzett labdakészítő üzte az ipart, míg könyvkötő összesen 8 volt. Hazánkba a bencés szerzetesek közvetítésével jutott el. A XV. században Mátyás király az esztergomi érsekhez¹ írt levelében közölte, hogy a kért, csontból készített ütőket, és a labdákat elküldte neki.

A ma ismert és játszott tenisz megalkotását a brit kelet-indiai hadsereg egykori tisztjének, Walter Clopton Wingfield (1833–1912) nevével kötik össze – vagy legalábbis az ő neve vált legismertebbé –, aki 1869-ben, baráti körben² vázolta fel egy új szabadtéri játék körvonalait, amelyet „lawn-tennis”-nek (magyarul gyep-tenisznek) neveztek el. (Más források szerint csak 1873-ban történt mindez.) 1874-ben aztán be is jegyeztette ötletét a londoni szabadalmi hivatalban. Érdekességképpen megemlítem, hogy a szabadalmi bejegyzés szerint a játék „gyepen és jégen egyaránt játszható”. 1875-

ben, egy találkozón, a Wingfield által leírtakat fogadták el játék alapszabályainak.

1877-ben az All England Lawn Tennis and Croquet Club (AELTC) elindította a wimbledoni bajnokságot, amelyen az első tornán 22 férfi versenyző indult, de ezt megelőzően, az MCC (Melbourne Cricket Club) képviselőivel együttműködve, új szabályokat dolgoztak ki, amelyek alapján viszont már elvetették Wingfield néhány előírását. Ezt azért is megtehették, mert Wingfield szabadalmi bejegyzése 1877-ben lejárt, és nem újította meg azt. Wingfield két könyvet is írt az általa kitalált „új” játékról, ezek: a „*The Book of the Game*” (1873) és a „*The Major's Game of Lawn Tennis*” (1874).

Walter Clopton Wingfield

kép forrása: <https://cdn0.scrvt.com/c2465e9022ba946df66d1244a69b1c75/862bef13532bddbe/78dbf1f6eacf/v/68cd9f2bdabe/major-walter-clopton-wingfield.jpg>
letöltés ideje: 2020. augusztus 19., 6 óra 45 perc

Az ötletgazda anyagilag sem járt rosszul, a sportszerek árusításából és forgalmazásából is szép jövedelemre tett szert. A wimbledoni Tennis Museum előcsarnokában mellszoborral állítottak emléket a sportág szülőatyjának.

A sportág megjelenése hazánkban

Magyarországra is nagyon hamar eljutott az új „örület”. Az 1870-es évek végén egy élelmes sportáru-kereskedő, Kertész Tódor teniszfelszereléseket is hozott magával Nagy-Britanniából. Molnár Lajos 1879-ben Budapesten megjelent „Athlétikai gyakorlatok” című könyvében más játékok ismertetése mellett már beszámolt a lawn-tennisről is. 1881-ben Pesten, a városligeti Liedemann-kertben megnyílt az első hazai teniszpálya, amelyet Zsigmondy Pál (1858–1933) építtett.

Szintén az 1880-as évek elején a belvárosi Károlyi-palota kertjében, és a Margit-szigeten is játszott egy főúri társaság, amely később a városligeti iparsarnokban alakított ki magának fedett pályát. Amikor innen távozniuk kellett a lóversenytéren állítottak maguknak teniszpályát.

Érdekességképpen említem meg, hogy Miháلكovics Tivadar 1886. április 16-án Győrött, az olvasó együletben népszerűsítő előadást (felolvasást) tartott a sportról: „*Sokan mosolyogni fognak önök közül hölgyeim és uraim! – hogy én, kinek vállán pár év múlva négy X-es [évtized] nyomasztó terhe fog nyugodni, most kezdek a játékkal bibelődni nemcsak, de azzal a nyilvánosság elé lépek, buzdítva mindenkit az általam Győrött meghonosítani szándékolt Lawn-Tennis-játékban részvételre. ... A név Lawn-Tennis, magyarul annyit tesz mint: Szabad gyepen repülő lapda-játék. A neve után tehát azt hiszem – már annyit tudnak hogy ... a Lawn-Tennis-játékhoz az első kellék: a szabad ég alatti gyep. Én tehát a szabadba – a zöld pázsitra hívom önöket hölgyeim! és uraim! nem kevesebb komolysággal, mint nagy Szécsenyink [Széchenyi István] a magyart tengerre szólította. ...*”³

Az 1890-es évektől a módosabb polgárok körében is teret hódított az újmódi sport, és gombamód szaporodtak el a vidéki labdajátzó és egyéb sportegyesületek. A hosszú listából csak egyet emelnék ki: 1891. május 26-án alakult meg a Veszprémi Labdajátzó Társaság, 1895-ben pedig a Hets család Búzapiac 11. sz. alatti kertjében (A Búzapiac tér / búzapiac / vásártér nagyjából mai Hotel Veszprém és a Kossuth Lajos utca között területen volt.)

megépült az első veszprémi teniszpálya is, igaz, ezt ekkor még csak a család, a barátok és a meghívottak használhatták.

A tenisz térhódítása Balatonfüreden

A budapesti teniszélet megindulásától már csak egy ugrás volt a Balaton. Ugyanis az 1880-as évek közepétől a magyar teniszélet a fővárosból áthelyeződött vidékre. Egész pontosan a Balaton mellé, Balaton-Füredre. Az „új” sportág helyet követelt magának a balatoni kirándulások programjában. A hajóépítő Richard Young javaslatára, 1884. január 28-án megalakult a Balatoni Vitorlázó Egylet. A jórészt főúri tagokból álló klub Stefánia hercegnő (1864–1945), Rudolf trónörökös (1858–1889) hitvese iránti tiszteletből – és mivel az egyletnek Stefánia főhercegnő amúgy is a védnöke volt – hamarosan nevet változtatott, amelyet 1885. február 4. előtt Stefánia Yacht Egyletre módosítottak. Stefánia Yacht Egylet néven az első közgyűlést 1885. február 4-én tartották meg. Valószínűleg ezt megelőzően néhány nappal kerülhetett sor a névváltoztatásra.

1885-ben építették fel az egylet klubházát, amely a balatoni vitorlázás egyik fő központja lett. Főként fából épült, Hauszmann Alajos (aki 1883-ban Ádám Károly, Perlaky Kálmán és Szarvassy Sándor mellett közös tulajdonosa volt a „Királyné” jachtnak, így nagy valószínűséggel az egylet alapító tagjainak egyike is volt) tervei alapján. A Veszprémi Független Hírlap 1885. május 30-i számában május 28-i keltezéssel az alábbi hír jelent meg: „*Balatónfüreden a csónak-egylet emeletes faháza, melyet Horváth István budapesti építész csináltatott, elkészült. Ezen ház teljesen pilotákon nyugszik a vízben, nagyon csinos és ízléses épület, velencei stílusban.*”⁴

Feltehetően még ebben az évben, vagy 1886-ban a klubház mögötti területen valószínűleg kialakítottak egy labdázóhelyet is. A korabeli veszprémi lapok híradásaiból csak annyi derül ki, hogy az egylet különböző, köztük tréfas versenyeket rendezett a fürdőhely látogatóinak szórakoztatására, de labdázóhelyet vagy labdajátékot nem említenek a tudósítások.

A következő évben, 1887. május 6-ára és 7-ére, tagjaik részére zártkörű kirándulást szerveztek Balaton-Füredre, amelynek első napi programjában „*Balatón-Füreden vitorlázás, lawn<sic!> tennis játék.*”⁵ is szerepelt. A helyi lap tudósítása szerint: „*Szarvassy Sándor, a Stefánia-Yacht-egylet buzgó*

főgondnoka, serényen munkálkodik s követ el mindent, hogy a május 6-iki kirándulás és regattasport – evezőverseny a legjobban sikerüljön.”⁶

A „Herkules” 1887. április 24-i számában is említést tett erről a teniszviadalaról: „A Stefánia Yacht-Egylet közelebb tartotta Eszterházy Mihály gr. elnökle mellett alakuló választmányi ülését, a melyen gondnokká és egyúttal pénztárossá Szarvassy Sándort, titkárrá pedig Jankovics Istvánt választották meg egyhangúlag. Elhatározták továbbá, hogy az egylet tagjai részére május 6-án és 7-én zártkörű kirándulást rendeznek Balaton-Füredre, a következő programmal: Első nap indulás d. e. 11 órakor a déli vasút indóházából különvonattal. B.-Füreden vitorlázás, Lawn-Tennis-játék. Este 7 órakor ebéd; utána táncz. Második nap: Délelőtt regatta. Díjak a téték. Visszaindulás Budapestre este különvonattal. A kirándulás iránt máris élénk érdeklődés mutatkozik.”⁷

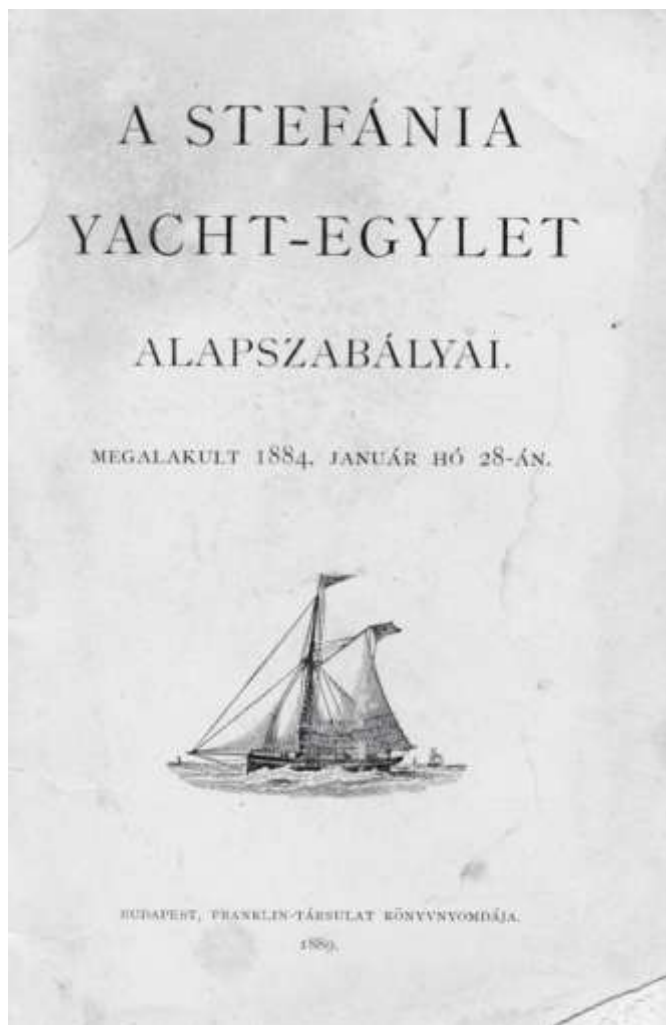
A „Vadász és Versenylap” 1887. május 7-i számában (ez szombaton volt, így a közlés, már a következő, május 13-i, 14-i hétvégére vonatkozott) már a következő jelent meg: „A **«Stefánia-Yacht-Egylet»** pénteki regattája és nyári versenysorozata. «Stefánia-Yacht-Egylet» az idén is arra használja föl a budapesti tavaszi löversenyeket, mikor még az összes sportladyk és sportsmanek főúri családjainkból a fővárosban mulatnak, hogy kirándulást rendez Balatonfüredre s ott házi-regattát tart az egylet tagjainak vitorlásai számára, melyet pár tréfás-verseny tarkíthat a matrózok által bemutatva. Miként más években. az idén is pompásan fognak sikerülni mind a kirándulás, mind a regatta, mind a tréfásversenyek. Az előzetes sorrend így szól: 1. Kirándulás Budapestről külön-vonattal délelőtt 11-órákor Balatonfüredre; 2. Balatonfüreden sétavitorlázás és labdajáték; este 7 órakor társas-ebéd: asztalbontás után tánczvigalom az egyleti-vitorlaház dísztermében. Ez a pénteki nap előzetes sorrendje. Szombaton következő sorrend lesz: 1. Délelőtt vitorlás-regatta: díjak a téték. 2. Délután vitorlás-regatta; díjak a téték. 3. Ha idő kerül, tréfás-versenyek. 4. Este külön-vonaton visszatérés Budapestre. ...”⁸

Écsy László (1807–1895) fürdőigazgató naplójában erről az időszakról (1887) részletesen beszámol, és a tervezett kirándulással kapcsolatban a következőt írta május 3-án: „Az idő ismét szép, a munkák folynak. A gőzhajót felszerelik, miután 6-án a hajó megy Siófokra, a kiránduló uraságokat szállítják Sióforul Füredre, s 7-én estve vissza. ...”

Május 4-én: „... úgy látszik, a kirándulás elmarad. Állítás szerint azért, mert herceg Odescalchi úr 3 éves kislánya meghalt ... egy része a kirándulóknak elmarad. Abban látszik megállapodniok, hogy talán egy hétre a dolgot elodázzák.”; 5-én „A gépész jelentése szerint a gép kifogástalanul kiállotta a próbát, azonban herceg Odescalchi kisfiának halála miatt a grófok kirándulása egy hétre áttétetett.” 6-án „Az idő igen borús és szeles ... Ádám és Szarvassy urak itt vitorlázgatnak.”⁹ Később sem írt a erről a kirándulásról. A teniszjátékról egyáltalán nem tett említést. Lehet, hogy nem volt tudomása róla, de az is lehet, hogy az időjárás (és az említett ok) miatt végül nem tartották meg még egy héttel később sem a kirándulást. Écsy László írta 1887. május 13-án a naplójába: „Az idő nagyon kellemetlen, az eső esik. ...” Május 14-én: „Az idő borús, égdörgés, villámlás és szapora eső, mely igen jótékonyan halad a száraz földre. ...” május 15. (vasárnap): „Az idő igen kedvező. Ma sok nép jött Veszprémből és Füredről. Ma nyitották meg a kávéházat. ...” [A füredi fürdőévadot május 15-én nyitották meg évente]. Május 16.: „Az idő igen kedvező. ... A hajóskapitány úr is tisztogattat a hajón. ...” Május 17: Nagy záporosó volt 11 órától 1 [13] óráig. Ma jött Jókai Mór negyedmagával. Saját házába szállásolta be magát, az étkezés azonban nálam történt. ...”¹⁰ A rendezvény elmaradását valószínűsíti az is, hogy a helyi újság sem számolt be róla egyértelműen: „A Stefánia Yacht Egylet egyes tagjai által folyó hó 6-án rendezett zártkörű kirándulás és verseny igen csendesen folyt le.”¹¹ A verseny vonatkozhatott a vitorlázásra, de akár az evezésre is. Azonban feltételezhető, hogy mivel az eseményt eleve áttették egy héttel későbbre, a helyi sajtóorgánum (a „Balaton-Füred”) tárcáirója nem nézett utána alaposabban, és „rutinból” hozta a „kötelező sorokat”. Az év további részében a veszprémi lapok (a Veszprém és a Veszprémi Független Hírlap) is többször írtak ugyan a klub egyéb rendezvényeiről, de nem számoltak be füredi labdajátékról. Ha mégis megtartották a labdajátéko(ka)t, az valóban rendkívül zártkörű rendezvény lehetett – és a következő két évben is –, mert Écsy László fürdőigazgató is csak 1890-ben tesz róla – mármint a labdázásról, amelyet gróf Széchenyi kisasszony nyert meg – említést először.

Szöke Pál a 100 éves magyar tenisz történetéről írott könyvében ugyan beszámol egy, 1888. július 9-én megtartott versenyről, amelyen „... férfi egyes, női egyes és vegyes páros versenyszámok-

ban rendeztek tenisztornát, s a díjazás szokatlanul bőkezű volt: arany- és ezüstérmeket adtak a helyezettnek.”¹² de ennek az általam átnézett lapokban nem sikerült nyomára bukkanni, és Szőke Pál sem ad meg konkrét forrást. Écsy a következőt írta erről az időszakról: 7-én: „Az idő borús, szeles, hideg ... vendégek azonban szép számmal érkeznek.” 8-án: „Ma vasárnap lévén, igen sok vendéget várunk, azonban az idő igen kellemetlen, az eső folytonosan esik, szóval a vendégek már türelmüket veszítik. Vendég igen kevés érkezik.” A kérdéses napon, 9-én „Úgy látszik, lassanként javulni kezd az idő, a vendégek azonban igen lassan szállingóznak. A balaton kezd jobban melegedni. Adná az Isten, hogy a fürdők kezdenének jövödelmezni.” 10-én: „Az idő igen kitűnő, minek a fürdővendégek nagyban örülnek. A hidegfürdők is kezdenek emelkedni, a vendégek azonban igen lassan érkeznek.”¹³, azonban a teniszversenyt vagy a labdajátékot egy szóval sem említette.

A Stefánia Yacht-Egylet 1889-es alapszabálya
(Városi Helytörténeti Gyűjtemény)

A veszprémi és fővárosi lapok 1888-ban és 1889-ben részletesen beszámoltak a füredi szezon társasági eseményeiről, köztük a Stefánia Yacht Egylet által szervezettekről is, de teniszről vagy labdajátékról nem esik szó.

A „Pesti Napló” 1888. február 13-i számában közölte az alábbiakat: „A Stefánia-yacht egylet e napokban Esterházy Mihály gróf elnöklete alatt választmányi ülést tartott, melyen a Balaton-Füreden június és augusztusban tartandó vitorla-versenyek programját állapították meg. Júniusban a tagok és hozzátartozóik nagyobb kirándulásban vesznek részt hajórajban Keszthelyre, Almádira és Kenesére és ekkor lesznek a kisebb versenyek, míg augusztusban a váudordíj kerül eldöntés alá és a nagyobb versenyek tartatnak meg. Elhatározta továbbá a választmány, hogy kisebb gőzöst szerez be és ennek megvételével Szarvassy Sándor egyleti gondnokot, bízta meg. Évi közgyűlését az egyesület február 20-án délután 5 órakor tartja meg az orsz[ágos]. központi takarékpénztár helyiségében.”¹⁴

Szomaházy István 1888. július 12-én, a „Fővárosi Lapok” hasábjain, július 10-i keltezéssel hosszasan írt a füredi fürdőről, megemlítve a Stefánia Yacht Egyletet is, de labdajátékról egy árva szót sem ejtett.

Valószínű, hogy az egylet a tagjai, valamint a fürdővendégek szórakoztatására időnként rendezett alkalmi labdajátékot, azonban ennek a jelenleg rendelkezésre álló álló adatok alapján nincs hitelesnek tekinthető bizonyítéka.

1889-ig az egylet csak bérelte a területet a tihányi apátságtól, véleményem szerint az ilyen rendezvényről korábban is tudnia kellett volna a fürdőigazgatónak, mint a tulajdonos képviselőjének.

Amennyiben valóban csak nagyon zártkörű rendezvényeket tartottak volna, ez a zártkörűség a későbbiekben meg is bosszulta magát.

Az első versenyek

Az 1890. július 24-én és 25-én Balaton-Füreden megtartott első országos bajnoki küzdelmet, és annak eredményeit, valamint az 1891-es, 92-es és 93-as éveket is, később törölték, helyt adva annak a kifogásnak, hogy ezek a kiírás ellenére gyakorlatilag zárt klubrendezvények voltak. Ugyanis a kiírás szerint ez „Lawn tennis viadal Magyarország bajnokságáért. Nyílt verseny amatőrök számára. Tiszteletdíjat adja a Stefánia Yacht Egylet. Tét 15 forint. A viadal részletei a verseny helyszínén lesz-

nek közölve. Nevezési záridő a verseny napjának reggel 10 órájáig.”¹⁵ volt. Attól eltekintve, hogy a tenisz ekkor még amúgy is az arisztokrácia kedvtelésének számított, elkövezték még azt a, később végzetesnek bizonyuló hibát, hogy 1893-ig csak a klub tagjai nevezhettek, tehát az „óvás” jogos volt. Így esett, hogy mégsem Széchenyi István unokája, Széchenyi Alice¹⁶ (1871–1945) lett az első hivatalos magyar teniszbajnok.

Széchenyi Alice

Kép forrása: https://www.geni.com/photo/view/6000000016590236683?album_type=photos_of_me&end=&photo_id=6000000071414959157&project_id=&start=&tagged_profiles=

Letöltés ideje: 2020. augusztus 19. 15 óra 15 perc

Écsy László így írt a versenyről naplójában – ekkor már nyugalmazott fürdőigazgató volt – 1890. július 24-én [csütörtök]: „Az idő kellemetlen, az eső esik, a szél dühöng. A klubtársaság ma a labdázásban tartja a regattát. Gróf Széchenyi kisasszony nyerte a 300 ft sportot.”, 25-éről [péntek] a következőket írta: „Ma ismét kellemetlen idő van. A jachtklub ma bezárta a regattát és augusztus 27–28-án lesz a galamblövés.” 26. [szombat]: „Valamivel az idő javult. Ma galamblövés volt. Estve táncmulatság. [Anna-bál] Egész reggeli három óráig tartott.” 27-én: „Az idő javult. Ma vasárnap lévén, az ájtatoságnak szenteltük.”¹⁷

Ez a viadal széles sajtóvisszhangot is kapott: a fővárosi lapok részletesen foglalkoztak vele. A veszprémi újság erről az eseményről a következőképpen számolt be: „A Stefánia yacht egyesület vitorlaversenyei e hó 16-án kezdődtek meg B-Füreden. A versenyek érdekességét növeli a lawn-tennis viadal, a minő eddig egyetlen verseny a maga nemében. Gróf Széchenyi Béla rendezi s a főrangú hölgyek annyira érdeklődnek, hogy régen vonzott valami Balaton-Füredre oly szép és előkelő társaságot, mint a minő e viadalon lesz. A lawn-tennis viadal 22-én és 23-án megy végbe, az egyesület 300 ft értékű tiszteletdíjat ad a magyar honleányok részére. ...”¹⁸

Majd egy héttel később: „A Stefánia yacht – egyesület versenyei most igen élénkké teszik a balatonfüredi életet. A klub tegnapelőtt egy nálunk egészen új versennyel szórakoztatta a fürdővendégeket. Lawn tennis versenyt rendeztek Széchenyi Béla gróf vezetése alatt. Az érdekes angol labdajáték győztese Széchenyi Alice grófkisasszony lett, kinek a yachtklub igen szép és értékes díjat [arany melltű]¹⁹ adott, mely egy lapdaütőt<sic!> ábrázol a lapda rajta egy nagy igazgyöngy.”²⁰ [A Veszprémi Független Hírlap július 26-i tudósítása megerősíti azt, hogy a versenyt nem az eredetileg tervezett napokon, hanem az Écsy-napló által jelzett 24-én és 25-én tartották.] A korabeli magyar sportlapok (többek között a „Herkules” és a „Vadász és Versenylap”) még 1891-ben is úgy emlegették Széchenyi Alice-t, hogy „Balatonfüred országos bajnoka”. A Nemzeti Múzeum előtt látható Arany János szoborcsoport nőalakját róla mintázta meg Strobl Alajos.²¹

1891-ben a „Veszprémi Független Hírlap március 14-i számában a következőt adta hírül: „A Stefánia balatoni yacht-egyesületnek Balaton-Füreden tartandó lawn-tennis versenyén a védnökséget Frigyes főherceg neje fogadta el, aki megígérte, hogy jelen lesz az érdekes mérkőzésen.”²²

Ebben az évben a „Vasárnapi Ujság” arról számolt be, hogy: „Stefánia özvegy trónörökösnét július elejére várják B.-Füredre: Ugyanekkor Frigyes főherceg és neje, Izabella főhercegnő is odautaznak: Stefánia főhercegnő ugyanis védőasszonya a róla nevezett yacht-klubnak s a juliusi regatták, valamint az Izabella főhercegnő védnöksége alatt álló lawn-tennis verseny alkalmából fog pár napot a Balatonnál tölteni.”²³

A tervezett látogatás elmaradt, amint az a későbbi számokból kiderül, Stefánia a nyarat Franzensbadban, illetve más fürdőhelyen töltötte. A híradásban említett teniszviadalról a veszprémi újság is beszámolt: „E hó [július] 8–9-én volt az érdekes lawntennis verseny melyről tudósításunk még nem érkezett.”²⁴ Később sem írtak róla. Szöke Pál már említett könyvéből az derül ki, hogy 1891-ben Pálffy Paulina személyében avattak új bajnokot.

1892. június 20-án Stefánia főhercegnő kíséretével viszont valóban ellátogatott Füredre. Az egylet látta vendégül, Esterházy Lászlóék nyaralójában szállt meg. Több napot töltöttek el a fürdőhelyen. Écsy László erről a következőket írta naplójában: 20-án: „... Tizenegy órakor lejött őfensége a jachtklubba. ...” A köszöntők fogadása után megtekintette a vitorlásversenyt. Délután Tihanyba kirándult, és „... Hat óra elmúlt már, mikor a főhercegnő Füredre visszatért, hol lawn teniszt játszott. ...” Majd 21-én „...estve részt vett a jachtklub

tiszteletére rendezett táncvigalmon, melyen igen jól mulatott. ...”²⁵ 22-én „Délután lawn tenisz versen <sic!> volt a klubudvarban levő pályán. A főhercegnő, ki kitűnően játszik, részt vett a versenyben. Hosszas küzdelemben leverte ellenfelét, megnyer- vén az egyleti díjat.”²⁶ A Vasárnapi Ujságban részletesen beszámoltak a füredi látogatásról: „... érkezésekor sűrű ruhában volt, később a yacht-klubban fekete pöttyös fehér ruhában jelent meg, a lawn-tennisnél pedig rövid fehér selyem szoknyában, kék babos fehér blouse-zal.”²⁷ A főhercegnő valóban jó teniszjátékos hírében állt. Valószínűleg ebben az évben nem indult a versenyen az előző évi nyertes, a későbbi favorit: Pálffy Paulina, legalábbis ennek nincs nyoma. 1893-ban viszont már ismét ő nyerte meg a füredi tornát.

„Vadász és Versenylap”, 1893. április 23.: „Ő cs. kir. fensége Stefánia özvegy koronahercegné magas védnöksége alatt álló Stefánia Yacht-egylet által Balatonfüreden 1893. évi május hó 15-től szeptember hó 15-ig rendezendő vitorla- és lawn-tennis versenyek programja. ... „Junius 25 és 26-án. VI. Lawn-tennis viadal. Magyarország bajnokságáért. Nyílt verseny amatőrök számára. — Tiszteletdíjat adja a «Stefánia Yacht-Egylet». Tét 15 forint. A viadal részletei a verseny helyszínén lesznek közölve. Nevezési záridő a verseny napja 10 órájáig reggel.”²⁸ [A hónapot, „junius” valószínűleg eltévesztette a szedő, a szövegkörnyezet alapján inkább a július tűnik a helyesnek]

Tenisztársaság Balatonfüreden, a Stefánia Yacht Egyletben (1893).²⁹

Ülnek (balról jobbra): báró Bornemissza Gábor, gróf Leitrum, Zichy grófnő, báró Sennyey Mici, báró Sennyey Pálné, báró Bornemissza Gáborné, gróf Zichy István, gróf Széchenyi Géza, Döry Etelka.

Állnak (balról jobbra): gróf Andrassy Géza, Ádám Károly, gróf Esterházy Mihály, gróf Pálffy Paulina, Kendeffy, Döry József, Meszlény Benedek, gróf Zichy Rafael, báró Inkey Pál, Zichy grófnő.

Pálffy Paulina

Letöltés forrása: <https://image.slidesharecdn.com/keri-katalin-noneveles-ppke-20150423-150421074411-conv-ersion-gate02/95/kri-katalin-lenynevels-s-ni-mvelds-az-jkori-magyarorszon-43-638.jpg?cb=1429620346>

Letöltés ideje: 2020. augusztus 19., 15 óra 44 perc

„Nemzet”, 1893. július 9.: „... *A napokban várják a Lawn tennis védnöknőjének, Izabella főhercegasszonynak, valamint Károly István főhercegnek, a yacht-klub tiszteletbeli elnökének megérkezését. Lesz azután yacht-verseny, galamb-lövészet, monte- carlói mintára. Nagyban folynak az előkészületek a Lawn Tennis garden partie-ra.. A vendégek díszes társaságában vannak Andrássy Tivadar és Gyula grófok, a kik benzin-motoros hajókat készítettek és ezen tesznek nagyobb kirándulásokat. A' közlekedést különben az összes parti helyiségek között három gőzös közvetíti és pedig folyó hó közepétől fogva negyven százalékkal leszállított díjért. Ép[p]en most alakult meg a vigalmi bizottság élénk részvétel mellett. Persze ez a mulatságokat még élénkebbé teszi.*”³⁰

„Veszprémi Független Hirlap”, 1893. július 15.: „Holnap kezdődnek a yachtversenyek s aztán a ga-

lamblovészet. *A lawn tennis pályát ezidén Ádám viczekomodore, ki egyáltalán sokat tett már félévi kommodorsága alatt is a Stefániaegyletért. Fájdalom, hogy a tagok az idén oly keveset foglalkoznak a vízi sporttal. Bár Füred zsúfolva van vendégekkel, a clubb-ház csak úgy kong az ürességtől. ...*”³¹

Azonban úgy tűnik, magáról a versenyről már nem számoltak be a korabeli lapok.

1894-ben rendezték meg Balatonfüreden az ötödik tenisztornát, amelyet hivatalosan az „első”-nek ismernek el. A július 16-án és 17-én megtartott viadalon Pálffy Paulina³², Bornemissza Gábor, Esterházy Mihály, Fiáth Miklós, Inkey Pál, Zichy Kázmér vett részt a Stefánia Yacht Egylet színeiben, valamint Demény (Dürr) Károly és Stoffer József a Budapesti (Budai) Torna Egylet képviselőiben. Az új idők szelét jelezte, hogy az utóbbi két játékos már nem az arisztokrácia soraiból került ki. A győztesnek járó díjat a mezőny egyetlen hölgytagja vehette át. Azt hiszem, ez némi magyarázatra szorul: 1908-ig, a női bajnokság megrendezéséig, az eredeti kiírás szerint a „férfi egyesben” nők is részt vehettek.

Még 1894-ben Füreden a teniszsport vonatkozásában újabb, igen komoly előrelépést jelentő változás következett be. Az új fürdőigazgató, Kovács Ábel – elődjét, Écsy Lászlót 1889-ben nyugdíjazták – „*a fürdőközönség szórakoztatására lawn-tennis játszóhelyet készítettet*”.³³ Az, hogy az apát-ság az egyleti pálya helyén építettett volna egy újat, elég valószínűtlennek tűnik. Sajnos Balaton-Füred fürdő 1900-as térképén tenispálya nincs feltüntetve, így – a későbbi utalások alapján – feltételezhető, hogy az új pálya a Kiserdő északnyugati sarkában állt, minden bizonnyal a ma már beépített területen. Az is elképzelhető, hogy nem egy, hanem két pályát létesített a fürdőigazgatóság.

1895-ben Demény Károly³⁴, 1896-ban és 1897-ben báró Dániel Tibor³⁵ (az aradi vértanú Kiss Ernő dédunokája) nyerte el a trófeát.

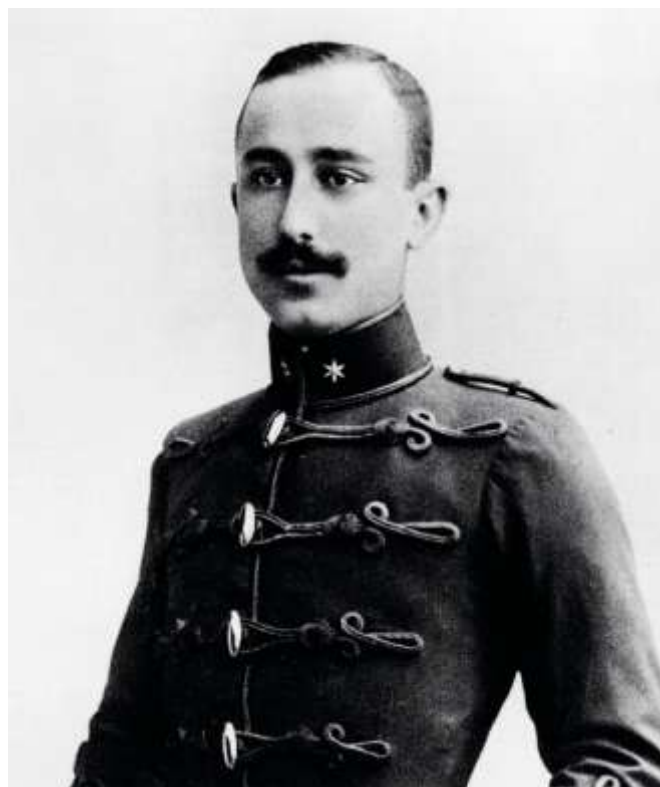
1896. július 7. és 13. között Stefánia ismét Füredre látogatott: a „*yacht-klubnak, melynek védnöke, volt vendége, s részt vett a klub kirándulásai-ban, a lawn-tennis játékokban .... Nagy kedvvel üzte a főhercegasszony a lawn tennis játékot is, melynek természetesen mindig igen sok nézője akadt.*”³⁶ A Tapolcza és Vidéke így számolt be az eseményről: „*Szerdán délután a parkban lawn-tennist játszott, mely alkalommal gróf Széchenyi Miklós jáki apát volt a partnere, a vis-á-visk pedig Széchenyi Melánia grófnő és báró Gudenus.*”³⁷

Demény Károly

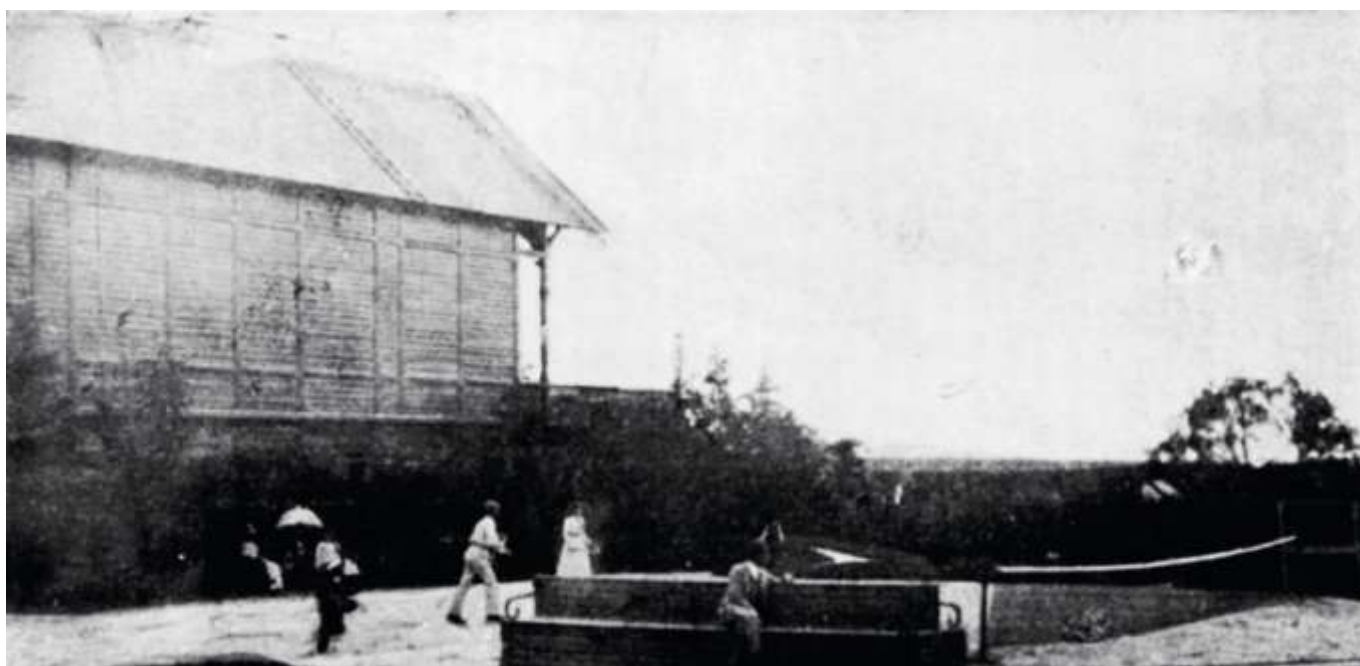
Kép forrása: <http://rakoczimargit.hu/2017/08/15/a-szazad-fordulo-postasa-demeny-karoly/>

Letöltés ideje. 2020. augusztus 19., 18 óra 40 perc

Dániel Tibor

Kép forrása: dr. Lichtneckert András

A Stefánia Yacht Egylet tenispályája az 1890-es években.³⁸

Középen a fehér ruhás férfi: báró Bornemissza Gábor, mellette a fehér ruhás hölgy: gróf Hoyos Miksáné

Társaság a Stefánia Yacht Egylet által Balatonfüreden rendezett teniszversenyek alatt (1896).³⁹

Ülnek (balról jobbra): gróf Pálffy Paulina (az 1894. évi bajnok), gróf Pálffy Teréz, Hunyady grófnő, gróf Hoyos Miksáné, D' Orsay grófnő, báró Bornemissza Gáborné, Stefánia főhercegnő (pöttös ruhában), gróf Esterházy Mihályné.

Állnak (balról jobbra): gróf Esterházy Ferenc, báró Bornemissza Gábor, Zichy grófnő (félig eltakarva), gróf Zichy Kázmér, gróf Zichy Antal, gróf Nádasdy Ferenc, gróf Bellegarde, gróf Esterházy Mihály, gróf Zichy István, Kreut sorhajókapitány, gróf Andrassy Sándor, Szalay Imre, Fehér Ipoly főapát, báró Inkey István.

A fürdőtelep 1900-as térképének részlete, a Stefánia Yacht Egylet teniszpályájának utólag berajzolt helyével

A kiserdei teniszpálya az 1900-as évek elején

(Képeslap [1905], Városi Helytörténeti Gyűjtemény)

1898. július 16-án minden bizonnyal a sporttörténet legfurcsább és legrövidebb teniszbajnokságát rendezték Füreden. A két előző évben nyertes Dániel mellett csak Szent Györgyi Imre (Országos Lawn Tennis Club) nevezett, így a verseny egyetlen mérkőzésből állt. Dániel harmadszor is győzött, és újból megvédte bajnoki címét. De ez volt az utolsó, a Stefánia Yacht Egylet által Füreden megrendezett teniszviadalok sorában, a következő évben már a fővárosban, a Hermina úti pályán tartották a megmérettetést, a Budapesti Lawn Tennis Club szervezésében.

Balatonfüred is lassan megváltozott: egyre inkább előtérbe került a gyógyászati jellege, a társasági élet az 1890-es évek elejétől áttevődött a Balaton déli partján sorra megalakuló új fürdőhelyekre, az 1896-ban átadott balatonföldvárin például két teniszpálya is nyílt. A Stefánia Yacht Club udvarán levő teniszpályát a századfordulót követően csónakok és vitorlások tárolására használták.

Füredi teniszélet új keretek között

1898 után nem halt el teljesen a füredi teniszélet, a fürdőigazgatóság kezelésében levő kiserdei teniszpályákon tovább pattogott a szőrös fehér börgolyó. 1902-ben a helyi lap az alábbiakat írta: „A sport kedvelők is ugyancsak kivehetik most itt részüket és sietnek is felhasználni a kedvező időt, mert ki tudja meddig tart. Lawn-tennis pályáinkon (számszerint négy) reggeltől késő estig pezseg az élet. Még az okulárés doktorok is preskribálni [előírni] kezdik a lapdázást.”⁴⁰ A következő számban: „... A reggeli után az árnyékos erdőben, gyógyterem és olvasótermekben szélednek el a vendégek, ahol olvasással vagy kézmunkával foglalkozva igen kényelmesen telik az idő. A vállalkozóbbak lawn tennis, regatta, avagy krokett partiek után néznek.”⁴¹ – közölték.

A balatonfüredi gyógyfürdő 1912-ben megkezdődő átépítésére a Bencés Rend 2,6 millió koronát fordított. A kiadások között van egy igen figyelemreméltó is, amely történetünkben rendkívüli

jelentőséggel bír. 1590 korona értékben az egyik tétel ugyanis a tenispályákra vonatkozik. Úgy tűnik, a fürdőhely vezetése ekkor úgy ítélte meg: elérkezett annak az ideje, hogy a nagyközönség számára szélesebb körű lehetőséget biztosítsanak a kikapcsolódás eme formájához is. De az is lehet, hogy ehhez a döntéshez a helyi újságban megjelentek is hozzájárulhattak: *„Tisztelettel felvetjük azt a megszívlelendő kérdést, nem lehetne-e a Kisfaludy Társaskör kebelében megalkotni a sportklubot, melynek működése kiterjedne a csónakázó, korcsolyázó és tennisz sportokra. ... Ami a tennisz-sportot illeti, jól tudjuk, szerényen huzódik meg az erdőben két ground, melyet nem is használnak. Nem lehetne-e jobb és hozzáférhetőbb helyekre pár pályát készíttetni, ahol mérsékelt díjért a fürdőközönség használhatná. Természetesen ez a kérdés is megoldódna, ha a sportklubot megalapítanánk, alkalmas klubház udvarán három-négy pályát készíthetnénk.”*⁴² A következő híradás már arról tudósított, hogy *„A füredi ifjúság jól sikerült tennisz-versenyt rendezett a napokban.”*⁴³

A férfiak mezőnyében 17 induló közül Bernstein L. nyert, a második Vázsonyi, a 3 pedig Koltay. A hölgyeknél 12 indulóból első lett Goldberger Joly, Goldberger Gizella előtt. Férfi párosban a 8 induló kettősből nyert a Bernstein – Braun F. duó, Szilasi és báró Berényi előtt. Vegyesben 6 páros indult, a Bernstein R. – Bernstein L. kettős győzött Donát Matika és Braun F. ellen.

A következő év (1913) tavaszán arról írtak, hogy: *„Igen szerencsés gondolat az új fürdőintézés részéről, hogy a sport és szórakoztató telepet, tennisz grundokat és egy rugólabdapályát közvetlen a balatonparti részre, a Yacht-egyesület parkján tuleső, a Papolczy és báró Dániel-féle villák alatt fekvő tere telepíti ki.”*⁴⁴ Kissé később már teljesen más hangnemben írtak a lap hasábjain: *„A sportnak rendszeres mivelése Balatonfüreden eddig ismeretlen fogalom volt. Nem mondom, hogy nem akadt egy csomó ember, aki nem szeretett volna evezni, uszni, tenniszezni, tornászni, stb. Azt sem állítom, hogy eddig nem cselekedhette meg valaki mindezeket, ha éppen nagyon akarta, ámde gondoljunk csak arra a savanyuvízi fenyvesben levő tennispályára ...”* A továbbiakban: *„Előbb említettem a Stefánia yacht-egyletet. Hát ez bizony valamikor sportegylet volt, ..., manapság már igazán nem egyéb, mint egy kisebbszerű hajóműhely és csónakkikölcsönző intézet.”*

(A cikk írója itt tévedett a klub elnevezését illetően: A Stefánia Yacht Egylet még 1912. június 24-én belügyminiszteri jóváhagyással a „Magyar Yacht Club” nevet vette fel, amit 1914 április 5-én – az uralkodó hozzájárulásával – „Királyi Magyar Yacht Club”-ra változtattak.)

A cikk végül úgy összegzett, hogy Füreden *„egy sport egyletre nagyobb szükség van, mint akár a Kisfaludy-szoborra, melyet most végre elhelyeztek a néki teljesen megfelelő helyre.”*⁴⁵ Az átépített gyógyfürdőről 1913-ban kiadott ismertetőből kiderül, hogy: *„A ma annyira divatos sportok közül a tennisz 5 új pályát kap a régiek mellé Füreden. Az újak a tóparton sorakoznak egymás mellett és versenyek tartására is alkalmas módon és környezettel épültek.”*⁴⁶ (A tervezett tennispályák megépítését valószínűleg a világháború kitörése hiúsította meg. Az akkor (1913-ban) meglévő pályák megtalálhatók Balatonfüred-fürdő 1928-as térképén is: a Kiserdőben kettő, valamint a mai Tagore sétány szívkórház alatti részén, a Balaton-parton, további kettő.) A két kiserdei tennispálya helyén ma lakóépületek állnak, a sétányon levők helyén vendéglők.

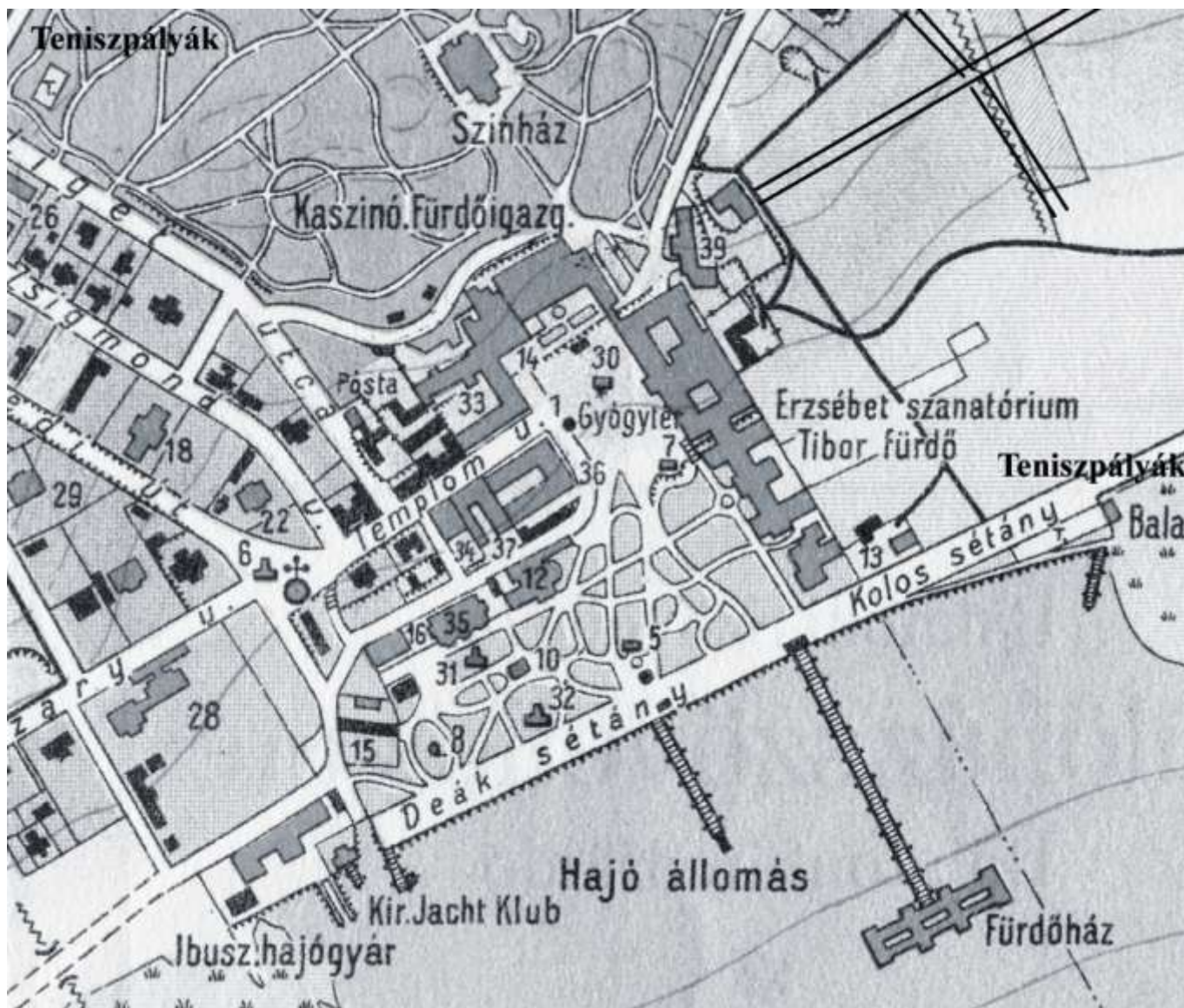
Két háború között

Az I. világháborút követően az 1920-as években lassan újraindult az egyesületi élet, de a füredi tennisz történetének következő, új korszakot nyitó fejezete már az 1930-as években íródott. A Balatonfüred 1920. január 25-i számában írták: *„A sportkedvelők nagy ambícióval készülnek a tavaszi szereplésekre. A nagy érdeklődés megnyilvánulása minden oldalról észlelhető, s már mintegy nyolcvanra tehető a helyi sportegylet tagjainak száma. Felkarolják úgy a footballt, mint a tenniszt, svéd gymnastikát, futást, evezést. Előrelátható jelek bizonyítják, hogy ez évben sokkal jobb eredményt ér el az egyesület, mint az elmúlt évben, de ezt el is várjuk. Emeljük Balatonfüredet minden téren, de ne tagadjuk meg e nemes célú egyesülettől sem a támogatást.”*⁴⁷

Ennek ellenére nagyon pezsgő tenniszélet nem folyhatott az 1920-as években Balatonfüreden, mert bár az 1923 novemberében megalakult Balatonfüredi Torna Club (a későbbi Balatonfüredi Sport Club) tett kísérletet a helyi tenniszélet fellendítésére is: *„... elhatározta dacára a nagy költségeknek, hogy a fenyvesparkban felépített kettő, esetleg több tennispályát, ha arra megfelelő számú jelentkező van.”*⁴⁸ de ez a jelek szerint sikertelen volt. (Ezen különösebben nem is lehet csodálkozni, mert a felhívás szerint a sportklub 10 ezer koronás beiratkozási

díja, és a havi 15 ezres klubtagsági díj mellett a teniszezni vágyóknak pályahasználat címén további havi 150 ezer koronát kellett volna fizetniük. Ezért napi egy órát játszhattak – volna –, a teniszütőről és a labdáról a tagoknak maguknak kellett gondoskodniuk.) A „Tennisz és Golf” című sportújság 1929-ben a következőt írta: „Miért kell a magyar versenyzők-

nek, ha fűrdőversenyen akarnak résztvenni, az ország területét elhagyni? ... A nagy Balaton partján csak egy fűrdő mert erre vállalkozni! (Mármint: teniszverseny rendezésére. És ez a fűrdő Balatonföldvár volt.) Miért? A magyar tenger nem elég vonzó? Hol marad Balatonfűred, Siófok, Héviz, stb., stb?”⁴⁹

Azok a boldog harmincas évek

Valamikor az 1934-es esztendő első felében megalakult a Balatonfüredi Tenisz Társaság. Sajnos pontosabban nem sikerült megállapítani, de a helyi lap június 16-i számában arról számolt be, hogy „A balatonfüredi Tenisz Társaság a fűrdőtelepi ligetben, a Szövetségi üdülőházzal szemben egy második pályát is építtetett.”⁵⁰, és tagfelvételt hirdetett.

Az első tagok sorában szerepelt többek között Csemba Kálmán (Csemba Gyula, szabó és borke-reskedő legidősebb fia), Forintos László füredi

szolgabíró (egyben a klub főtitkára), Szuhács Mária, Szuhács János, a polgári iskola tanárának lánya (1934-től Havas), Kenyeres Nessay (Ágnes), Kosztolányi Károly (ő volt az egyesület első elnöke 1934-ben), járdánházi Kovács Béla gyógyszerész és neje: Mészöly Vilma, László Gáborné, Mesterházy Ferenc főszolgabíró (1935-ben már ő volt a klub elnöke) és felesége, dr. Miklovicz Dezsóné (a szanatórium orvosának felesége), Országh Istvánné (a polgári iskola tanárának felesége), Novák Ilona, Novák Mici, Páldy (korábban Pisztel) Róbert, Polgár Sarolta, Sebesta Erika (Sebesta vendéglős lánya), Segesdy Ferenc bíró és ügyvéd.

A nyár végére 60 felnőtt és 40 diák tagot számláló egyesület a borhét keretében, szeptember elején, teniszversenyeket szervezett. Az ifjúsági kategóriában fiú egyesben első helyezést ért el Baán Barnabás, második lett ifj. Schmidt Ferenc, a harmadik: Havas János. Leány egyesben Ruszwurm Hédy, Szakács Etus és Fekete Zsuzsanna lett a dobogós helyezettek sorrendje. Fiú párosban Schmidt Ferenc és Raics Károly nyert a Bodó József – Havas János és az Ajtós Imre – Demeter András kettős előtt. Leány párosban a sorrend 1.: Csomai Livia – Ruszwurm Hédy, 2.: Fekete Zsuzsanna – Reingruber Baby, 3.: Pirovits Anna és Cs. Darab Lenke. Vegyes párosban 1.: Fekete Zsuzsanna – Baán Barnabás, 2.: Csomay Livia – ifj. Schmidt Ferenc, 3.: Ruszwurm Hédy és Ajtós Imre. A nyertesek serlegeket, asztali órát, herendi bonbonos dobozkat nyertek.

A kezdő kategóriában női egyesben első lett Kis Márta, 2.: Havas Erzsébet, 3.: Havas Mária. Férfi egyes: 1.: Csemba Kálmán, 2.: Páldy Róbert, 3.: Segesdy Ferenc és Teleki Gyula. Női páros: 1.: Havas Erzsébet – Kis Márta, 2.: Havas Mária – Sebő Éva. [Itt ellentmondás van a helyi sajtóban megjelentek és az oklevél között, amely szerint Szuhács Mária „... a BALATONFÜREDI TENNISZ TÁRSASÁG 1934. évi szept. 1-től 8-ig tartott versenyén I. helyezést ért el.” A díszoklevélen és az érmen ugyan nincs feltüntetve, melyik versenyszámban – egyesben vagy párosban – nyerték, de az érem aranyozott bronz, így logikus, hogy a díszoklevél hozzá tartozik. Az viszont nem lehetetlen, hogy az újságíró esetleg összetéveszthette a Szuhács lányokat, így véleményem szerint a kezdők kategóriájában a győztes női páros tagjaként kapta. Az nem tűnik valószínűnek, hogy Kis Mártától elvették volna a női egyes első helyezését.] Férfi páros: 1.: Csemba Kálmán – Páldy Róbert, 2.: Rattai Gyula – Segesdy Ferenc. Vegyesben 1.: Kis Márta – Páldy Róbert, 2.: Havas Mária – Csemba Kálmán, 3.: Havas Erzsébet – Rattai Gyula.

Haladók – női egyesben: 1.: Kenyeres Nessay, 2.: Molnár Mariann, 3. Urhegyi Jánosné és Novák Mici. A női páros döntőjének részvevője a Schmidt Ferenc lánya) – Urhegyi Jánosné valamint a Kenyeres Nessay – Molnár Mariann páros volt. (Az eredményt nem közölte az újság). Férfi egyes: 1. Novák Gusztáv, 2.: Novák Károly. Férfi párosban 1.: Forintos László – Józsa Fábián, 2.: Fekete József – Csemba Kálmán. Vegyesben: 1.: Schmidt Babszy – Józsa Fábián, 2.: Tornay Mancsi – Novák Károly, 3.: Fülöp Anna – Nagy Pál.⁵¹

Az 1913-ban véglegesen bezárt kiserdei színház épületét 1934 júniusában kezdték bontani. Bár a hasznosítását illetően volt olyan elképzelés is, hogy átalakítják fürdőtelepi iskolának, végül a lebontása mellett döntöttek, és eredetileg játszóteret akartak a helyén építeni. Azonban Forintos László javaslatára időközben úgy döntöttek, hogy „... a Gyógyhelyi Bizottság ... a régi színház helyén még négy új tennispályát épített. A munkálatok javában folynak ...” – írta a helyi újság 1935 tavaszán.⁵² Az egyesület ebben az évben tagja lett a Magyar Lawn Tennis Szövetségnek, neve Balatonfüredi Tennis Clubra változott (hivatalosan csak ebben az évben alakult meg), és a tagjainak létszáma elérte a 120 főt.⁵³ A klub színe: kék-fehér, jelvénye: kék pajzsban harántcsíkos fehér mezőben arany betűkkel "BTC".⁵⁴

Teniszező leány pihenő közben (1935–1936 körül)

Dr. Forintos László hagyatékából

1935. június 27-én adták át ünnepélyesen az új pályákat. „Díszes és előkelő közönség gyűlt össze csütörtökön a fenyvesparkban épített négy tenisz pálya felavatására. Maga a hely valóban gyönyörű. Fenyő és tölgyfákkal övezett pályák nagy gondal épültek, mondhatni országos viszonylatban is egyedülállók. Minden dicséretet megérdemel a fá-

radhatatlan és az ifjuságért lelkesülő – dr. Forintos László szolgabíró, kinek törhetetlen akarata meghozta a gyümölcsöt.” – írta a helyi újság. Az avató beszédet Strommer Viktorin tihanyi apát tartotta. Ezután Gibolya Tibor testnevelő tanár, teniszoktató irányításával 6 leány és 6 fiú gyakorlatokkal szórakoztatta a megjelenteket. Ezt követték a teniszbajnokok küzdelmei. Férfi egyesben Szigethi Ottó győzött.

Az ünnepség után az ekkorra már szintén elkészült – öltözőkkel és társalgóval is rendelkező – klubházban késő éjszakáig szórakozhatott a közönség.⁵⁵ Július 29-ére a Yacht Club és a Tennis Club hajókirándulást szervezett. Az augusztus 3-i és 4-i

versenyekre az 1935. évi országos és a nemzetközi vasutas teniszbajnokság győzteseit, 2. és 3. helyezetteit hívták meg.⁵⁶ Több mint negyven év távlatából így emlékezett vissza a tenispályák megnyitására Forintos László: „Nagyon sokat dolgoztunk, de meg volt az eredménye. 1935-ben bátorság volt meghirdetni, hogy a tenispálya mindenkié, hogy a tanuló ifjuság díjmentesen játszhat, de megtettük.”⁵⁷

1935 augusztusában hivatali áthelyezése miatt Forintos László elköltözött Füredről. 1937-ben ugyan visszahelyezték Füredre, de 1939-ben ismét áthelyezték, majd a II. világháború után Keszthelyen szervezte tovább a teniszsportot.

1935-ös térképrészlet
A tenispályák "T" betűvel jelölve

Augusztus 3-án és 4-én rendeztek „nagyszabású teniszmérkőzéseket az új tenisz-sporttelepen”.⁵⁸ A résztvevők az ország különböző tájairól érkeztek. 11-én a kiserdei tenisz-sporttelep birkózó és ökölvívó versenyek helyszíne volt. Augusztus közepén a Sport Club és a Tennis Club a tenisz pályákon birkózó- és ökölvívó versenyeket rendezett.⁵⁹

Szeptember 1-jére Balatonfüred, Keszthely és Veszprém közötti hármás tenisz-csapatversenyt⁶⁰ szerveztek Füredre, ezt követően házi bajnokságot tartottak. Az utóbbi eredményei: női egyesben 18 indulóból 1.: Lengyel Ibolya, 2.: László Gáborné, 3.: Kenyeres Nesy és Megyeri Nagy Margit. Férfi egyesben 1.: Koller Ferenc, 2.: Novák Károly, 3.: Fekete József. Férfi párosban 1.: Fekete József – Novák Károly, 2.: Koller Ferenc – Nagy Pál. Vegyes párosban 1.: Lengyel Ibolya – Novák Károly, 2.: László Gáborné – Koller Ferenc.⁶¹

A füredi borhét keretében, szeptember 8. és 15. között a teniszkлуб sportversenyeket (tulajdonképpen balatonfüredi sporthétet) rendezett. Ennek programjában 13-án és 15-én szerepelt egy nemzetközi teniszverseny, amelyen részt vettek Bánó Lehel, Drjetomszky György, Szigeti Ottó, valamint a bécsi Hellmer és a prágai Cejnar. 14-én pedig Zala vármegye teniszszövinek versenyét bonyolították le.⁶²

1936. augusztus 17. és 19. között tartották a tenisz klub versenyeit, „amely a legteljesebb siker jegyében zajlott le”. Az eredmények: férfi egyesben 1.: Haidecker L., 2.: Orosdy B. Nőknél 1.: Lengyel I., 2.: Schuller I.-né. Férfi párosban 1.: Haidecker – Halápy, 2.: Fekete – Novák. Nőknél: 1.: Fekete – Lengyel É., 2.: Lengyel I. – Novák. Vegyes párosban 1.: Lengyel I. – Novák, 2.: Schuller – Haidecker.⁶³

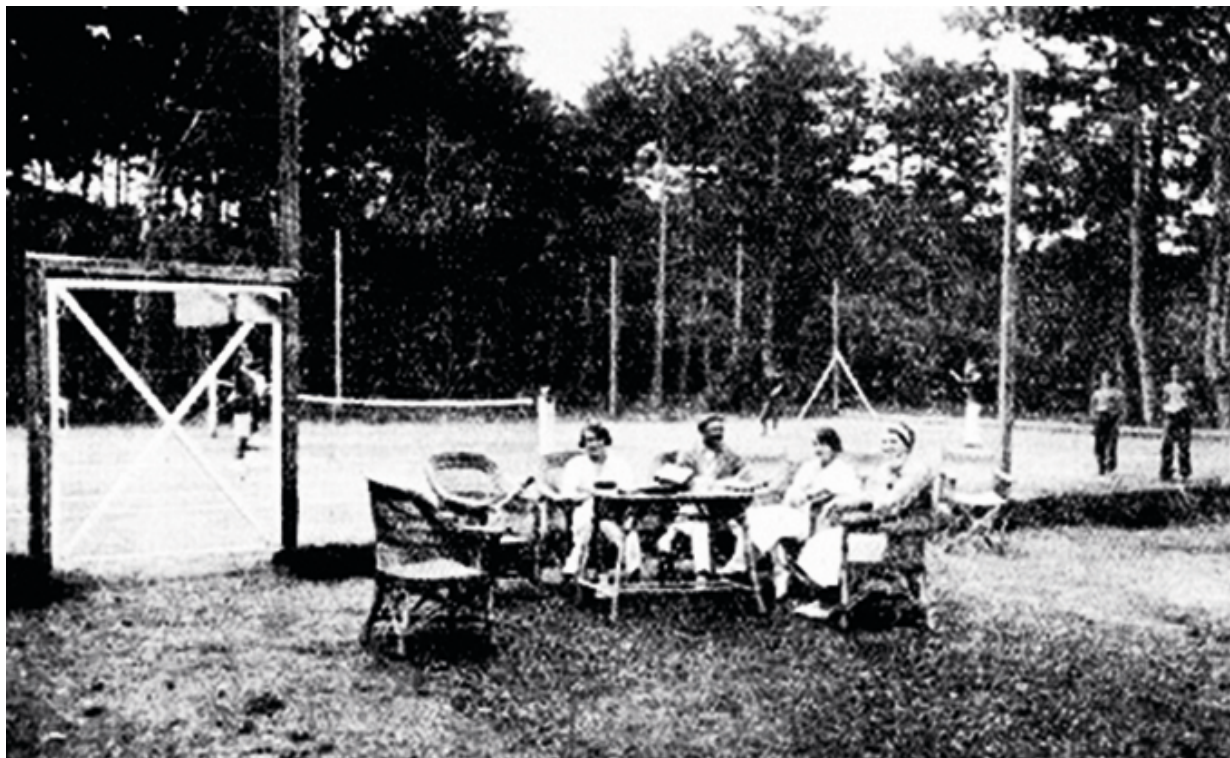
Az Albrecht herceg védnöksége mellett szeptember 5. és 12. között lezajlott nemzetközi sporthét és népművészeti kiállítás rendezvényei között az úszó- és vitorlásviadalok mellett füredi helyszínnel szerepeltek még a balatoni fürdőhelyek teniszversenyei.⁶⁴

Az 1937-es év rendkívül gazdagnak bizonyult a teniszélet tekintetében. Február 1-jén a „Tennis Club jelmez-estélye pompás hangulatban folyt le.”⁶⁵ Márciusban a helyi lap tudósítása szerint „A Tennis Club vezetősége, élén dr. Forintos László tb. főszolgabíróval, széleskörű munkát kezdett a tenisz-sportnak a fürdőéletbe való fokozottabb beillesztése érdekében.”⁶⁶ Erre szükség is lehetett, mert

amint az a későbbi számból kiderül, a taglétszám időközben 40 főre esett vissza, és örömmel várták az új jelentkezőket. A tagdíj ebben az évben havi 30 pengő volt, emellett még óránként 1 pengő 60 fillér pályahasználati díjat kellett fizetni. A tanulók tagdíja 10 pengő volt, ők ezért labdát és ütőt is kölcsönözhetek. A kezdőknek június 29-től külön fővárosi teniszoktató segített.⁶⁷ A június 17-i megnyitó klubestet követően a 27-i füredi megmérettetésen a helyiek közül jól szerepelt Boros Orla, László Gáborné, Ország Istvánné, Schmidt Babszi és Forintos László. A meghívott vendégjátékosok között találhattuk Somogyi Klári román, és Zsitvainé Sas Mária magyar bajnokot. A férfiakat Ábrán Zoltán, Balás István, Kelemen Aurél, Sznopek Emil képviselték.⁶⁸ Július 12. és 28. között a klub háziversenyei⁶⁹, augusztus 14. és 18. között nemzetközi teniszversenyek⁷⁰ zajlottak Füreden. A 14-i gálaestet a Gyógyteremben rendezték meg. A szeptember 5-én kezdődő, és 12-én záruló III. nemzetközi sporthéten 9-től Füreden bonyolították le a Balaton környéki teniszversenyeket, továbbá 10-én nemzetközi teniszbemutató⁷¹ is volt. A sporthétet követően a füredi klub szervezésében 18-án és 19-én további teniszmérkőzéseket tartottak.⁷²

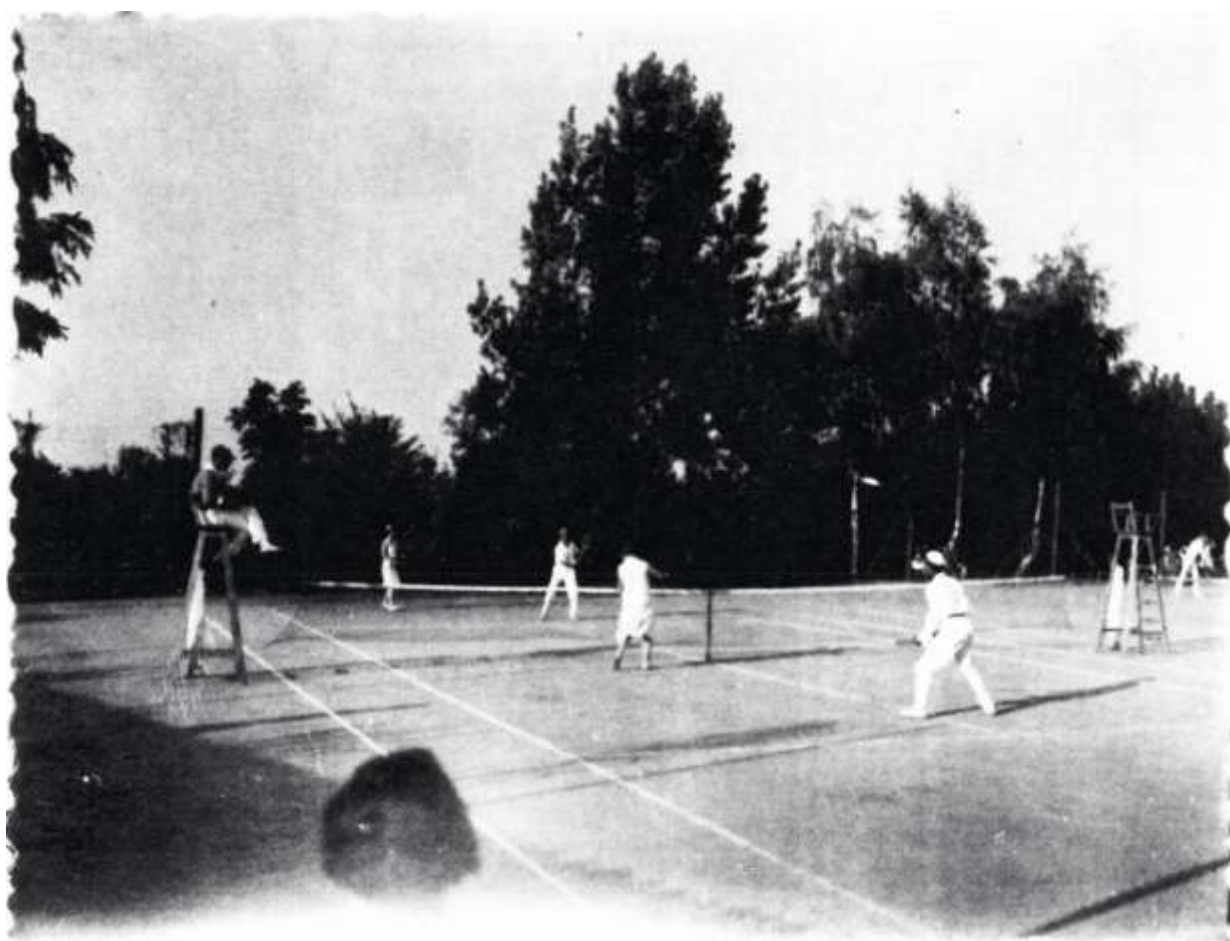
Az 1938. augusztus 28. és szeptember 4. között a sporthéten a Balaton Kupa teniszversenyeit bonyolították le Füreden, 2-án teniszbált tartottak a klubban.⁷³

1939-ben nyarán a helyi lap tudósítása szerint „A Balatonfüredi Tennis Club fenyveserdőben levő pályáin élénk teniszsport folyik. Az idei szezonra a Club vezetősége Péczely Andor okl. gazdát, a neves keszthelyi teniszjátékost és még inkább ismert bálrendező hívtá meg, akinek vezetése mellett minden remény meg van arra, hogy a Balatonfüredi Tennis Club az idén is a legkedveltebb találkozóhelye lesz a sportolni és szórakozni vágyó uri közönségnek. Napokban jelenik meg a Club 1939 évi ismertető füzeté ...”⁷⁴, majd „A Balatonfüredi Tennis Club a sporthét keretében rendezi meg 3–6-ig Nemzetközi teniszbajnokságait és kizárásos club-versenyeit a fenyveserdőben levő pályáin.”⁷⁵, szeptember 8-án pedig a klub sportbált is rendezett. 1940-ben a sport- és borhét programjaiban Füreden szeptember 1-jén és 2-án a club háziversenyeit rendezték meg, majd 6. és 8. között (a sporthét füredi eseményei 3. és 8. között zajlottak) teniszversenyeket tartottak. (6-án még kugliversenyt is rendeztek a tenisz klubban.)⁷⁶

Életkép a kiserdei teniszpályánál, az 1930-as évek közepén

(Brandl Rudolf felvétele)⁷⁷

Teniszezők (1935–1936 körül)

Dr. Forintos László hagyatékából

A háború árnyékában

A háború azonban ismét rányomta bélyegét a sportágra. 1941-ben az egyéni országos bajnokságok elmaradtak, mert, ahogy azt a „Tenisz” című lap megírta a novemberi számában: „... a labdahiany miatt itthon úgyszólván meghalt az élet a teniszpályákon.”⁷⁸, de azért a balatoni sporthéten a teniszeversenyeket augusztus 30. és szeptember 8. között megrendezték – Balatonföldváron.⁷⁹ Valószínűleg erre azért volt szükség, mert Füreden ekkor tartották a Széchenyi István emlékünnepeket is, és a két program egyidejű lebonyolítása nehézségekbe ütközött volna. Ebben az évben a füredi klubnál az 1939-ben Zalaszentgrótra áthelyezett Forintos László helyett Szőke László főedzőt kárt bízták meg a vezetéssel, és: „Az utóbbi két évben a régi lázas lüktető élet megszűnt, bár a fiatalág mindinkább növekvőben van Füreden. ... A teniszezés már meg is kezdődött, dacára a hűvös időnek és hisszük, hogy a nyáron újra kivirágzik a környéken is nevéssé vált klubélet.”⁸⁰

1942 szeptemberében a Nemzetközi Sporthéten „a tervezett tenisz-mérkőzések elmaradtak, mert a a külföldiek a versenyekre nem érkeztek meg.”⁸¹

1943-ban a sporthéten ugyan rendeztek tenisz-mérkőzéseket Füreden, de ezek asztalitenisz versenyek voltak.⁸² Ebben az évben a teniszklub alapszabályát módosították, ekkor az elnök Tüske Jenő (1942 és 1945 között a Balatoni Hajózási RT. vezérigazgatója), a főedző Rimay László (1929 és 1946 között a balatonfüredi járásbíró elnöke), a pénztáros Sárai Vilmos volt.

Az 1944. szeptember 6. és 13. közötti időpontra kitűzött X. Nemzetközi Balatoni Sporthéten – a hadihelyzetre való tekintettel – „az illetékes hatóságok úgy döntöttek, hogy a sporthéten az idén nem tartják meg.”⁸³

A füredi teniszpályákat is a katonaság vette igénybe, részben salakos röplabda-, kézilabda-, labdarúgó- és kiképzőpályának alakították át, illetve a harcok során tönkrementek.

Háború után, 1950-es, 1960-as évek

A teniszklub – pálya híján – minden bizonnyal a világháború után magától megszűnt, de ha mégsem, 1949-ben feloszlatták, és a klubházat államosították. Az ötvenes évek második felében, illetve a hatvanas években, a megmaradt fenyvesparki pályákat kézilabdapályának és atlétikai edzőpályának használták, Kővágó György és Patinszki András vezette az edzéseket. Az 1950-es évek közepén,

vagy második felében a szívkórház dolgozói, valamint a füredi sportszerető emberek, a Kaposvári Textilművek üdülőjének gondnoka – Ságer Ferenc – irányításával a kiserdei teniszpályákat ismét alkalmassá tették a használatra.⁸⁴ 1958-ban a szívkórházhoz került dr. Horváth Mihály (1924–2006), talán nem véletlen, hogy hamarosan újraindult a füredi teniszélet is. Ekkorra megváltozott a sportág megítélése is, már nem kizárólag csak az arisztokrácia megvetendő és elítélendő időtöltésének tekintették, politikailag szalonképesé vált. A sportágot sem hallgatták agyon már, a Veszprém megyei napilap 1953-tól rendszeresen közölte a megyei teniszsport híreit, és a tenisszel kapcsolatos írásokat. Ezekben többnyire Balatonfüzfi, és a füzfi teniszszekerek szerepeltek, de hírt adott megyén kívüli versenyekről is.

A megkérdőzött még élő kortársak többsége úgy emlékszik, hogy a Balatonfüredi Petőfi Sportkör az 1950-es évek végén, vagy az 1960-as évek elején alakult meg. A klub első elnöke dr. Horváth Mihály, a szívkórház laborvezető főorvosa lett, aki az első szabályzatot is kidolgozta.⁸⁵ Az új egyesület helyzetét nehezítette, hogy a régi klubházat nem kapták vissza.

Kezdetben a Pataky-féle házban használhattak egy helyiséget, később Radnóti István (1971 és 1980 között megyei tanácselnök volt, maga is rendszeresen játszott a füredi teniszpályákon) támogatásával a hetvenes években épült egy kis faház, amelyet szertárként és klubházként is használtak.⁸⁶

A klub történetének első másfél évtizedéről sajnos sokkal többet nem sikerült kideríteni. A klub elnökének (Felhőfalvi László) tájékoztatása szerint nem maradt fenn az alapító okirat, sem más dokumentum, amely az egyesület történetének korai időszakával kapcsolatos.

Dr. Pintér István – aki dr. Erdélyi Kálmánnal együtt (2013-ban a még élő) alapító tagok közé tartozott – a sportkör megalakítására ettől eltérően emlékszik. Az ő tudomása szerint az 1950-es, 1960-as években valóban volt egy – zömében szívkórházi orvosokból álló – hivatalosan sehol sem nyilvántartott (és szerinte névtelenül működő) tenisz sportkör. Pintér doktor elmondása alapján a Petőfi Sportkör megalakítására azért is került sor, mert a megyei pártbizottság meg akarta szüntetni a teniszpályákat, mint „idejétmúlt és osztályidegen úri időtöltés színhelyét”. Ezt a megyei pártvezetéssel történő hosszas vitatkozás és egyeztetések után végül sikerült meggyőztetni, és

ekkor hozták létre a sportklubot is. Pintér doktor szerint erre csupán az 1970-es évek elején, esetleg az 1960-as évek legvégén került sor. Ez mindenesetre magyarázatot adna arra, hogy miért

nem található semmilyen dokumentum ennél korábban. Továbbá Pintér doktor emlékezete szerint Radnóti István segítségével már egy köépületet is tudtak építeni klubház céljára.

A faházikó

A fotó eredetije a Patinszki család tulajdonában

Nagy valószínűséggel az évtizedek távolából az emlékek elhomályosultak, összemosódhattak, összekeveredhettek, és ebből származhatott a sportkör megalakulásának 1950-es, 60-as évekbeli – szerintem tévedésen alapuló – legendája is. És minden bizonnyal dr. Horváth Mihály sem az első hivatalos elnök lehetett, hanem talán a teniszező társaság – hallgatólagosan elismert – tiszteletbeli vezetője, vagy esetleg a korelnök volt.

A hatvanas évek helyi sajtójában mindösszesen két cikket sikerült találni a füredi teniszről, dacára annak, hogy rendszeresen beszámoltak a füredi sporteseményekről: „... *Füreden elgondolkodtató kép fogad. A tenispálya vörös salakján fiatal fiúk röptetik a kis fehér, villámgyorsan cikázó Dunlop-labdát. Apáik talán ha labdaszedők lehettek itt valaha, ők pedig jogos birtoklói a fehér sport minden örömének. ...*”⁸⁷ és: „... *Balatonfüreden is mozgás tapasztalható.*”⁸⁸ Az igaz, hogy 1958-ban egy februári cikkben azt írták, hogy a kínai-magyar teniszverseny egyik helyszíne Balatonfüred lesz⁸⁹, de

a hír – gondolom újságírói elírás miatt – tévesnek bizonyult. Ugyanis Keszthely mellett a júliusban megrendezett teniszviadal másik színhelye Balatonfűzfő volt. (A Peking-Budapest regattát a magyarok nyerték meg, 6:0 arányban.)

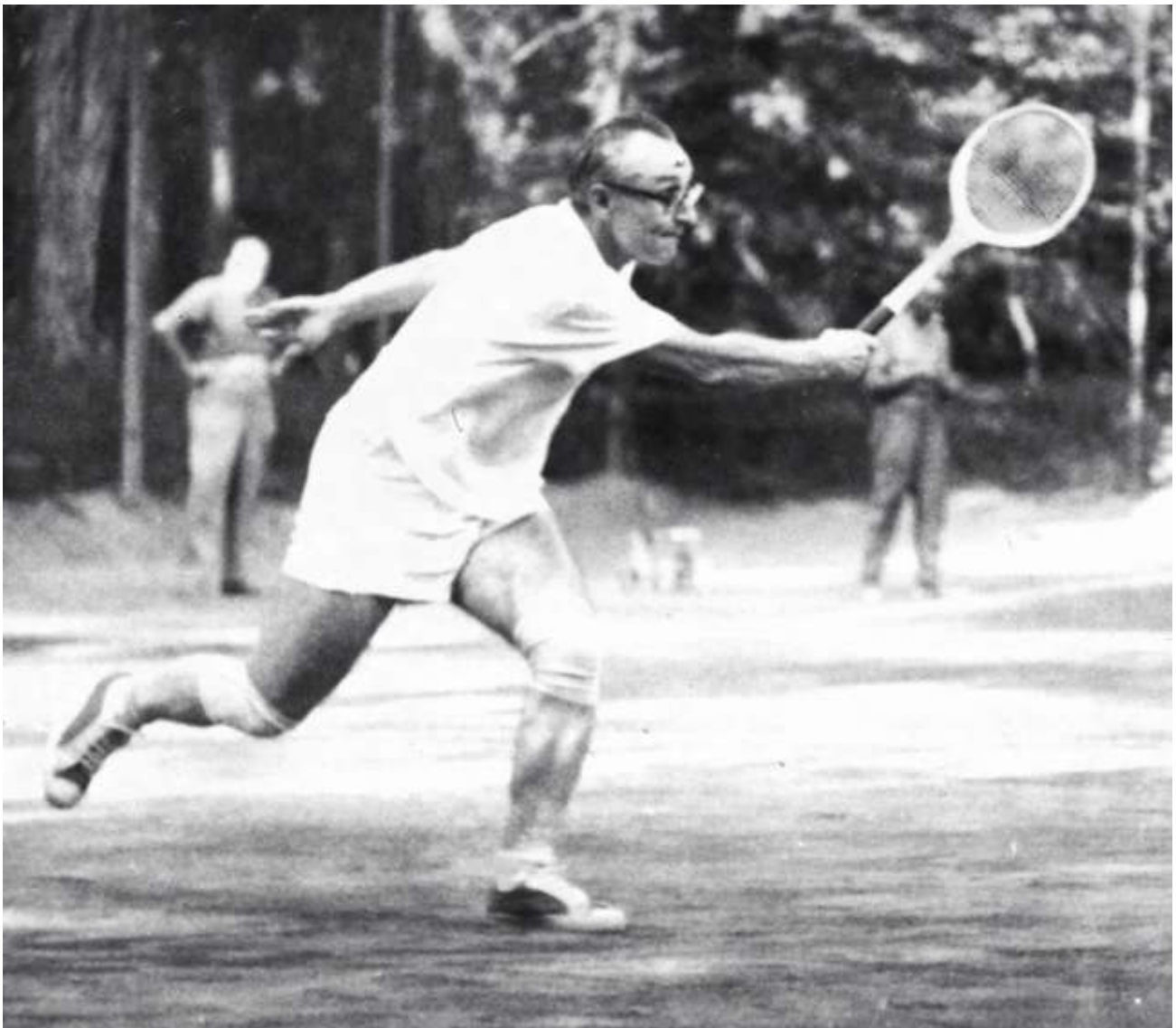
A Magyar Nemzeti Levéltár Veszprém Megyei Levéltárában szintén nem járt túl sok eredménnyel a kutatás.⁹⁰ A sportkorról ugyan nem került elő semmi, de a fenyveserdei tenispályáról annyit sikerült kideríteni, hogy amikor 1962-ben a kaposvári textilesek balatonfüredi üdülője – amelynek gondnoka a tenispályát is felügyelte – a Villamosgép- és Kábelgyár birtokába került, a pályát minden bizonnyal átvehette a Községgazdálkodási Vállalat. Ugyanis a községi tanács a Lóczy Lajos Gimnázium és Mezőgazdasági Szakközépiskolát bízta meg a pályák kezelésével és üzemeltetésével, amelyet 1968. március 31-ig az oktatási intézmény el is látott. Ekkor a megbízást visszaadta az iskola a községnek.⁹¹ Az év októberében a község megrendelte az objektum, akkor korszerűnek

számító közvilágítását is, a beruházás megközelítőleg 57 és fél ezer Ft-ba került, amely 1969 augusztusára készült el.⁹² Csak valószínűsíteni tudom: még jó néhány évig a község, majd 1971-től a város tartotta el a sportcentrumot. Legalábbis erre enged következtetni az alábbi híradás is: „Fürednek két egyesülete van, a Balatonfüredi Vasas és a Balatonfüredi Petőfi. ... A valóságos nagyüzem, Balatonfüredi Hajógyár áll a Vasas, és az ugyancsak nagyüzemnek számító szívkórházkomplexum a Petőfi mögött. ... Mindkettő mögött pedig a Tanács, amely jelentőségéhez, szakosztályai számához mértén támogatja a községfejlesztési alapból a két egyesületet.”⁹³

A hatvanas évek második felében megpróbálkoztak azzal is, hogy télen korcsolyapályaként használják a területet, de néhány év után felhagytak ezzel,

ugyanis a víz megtartása állandó probléma volt, továbbá a pályák állagában is komoly károkat okozott. Ekkor még nem voltak kerítéssel elkülönítve a pályák, az erre „tévedő” turisták is keresztül-kasul közlekedtek a területen. A kezdeti időkben még az is bonyolította a helyzetet, hogy a többi sportklub tagjai megszokásból idejártak edzeni. A Füreden edzőtáborozó labdarúgóválogatott is próbálta itt megtartani az alapozó edzéseit, ettől a szándékuktól némi rábeszéléssel sikerült eltéríteni őket.

Később a bekerítéssel ezek a veszélyforrások megszűntek. A teljes képhez viszont az is hozzá tartozik, hogy az üdülővendégek rendkívül nagy érdeklődéssel kísérték, és hangos tetszésnyilvánítással jutalmazták a klubtagok játékát. Ami néha elég hosszúra sikeredett, az egyik leghosszabb mérkőzés 216 labdamenetből állt.⁹⁴

Horváth Mihály professzor játék közben

A fotó eredetije a Patinszki család tulajdonában

Új aranykor: az 1970-es évek

Az első hiteles dokumentum, ami – jelenleg – fellelhető, az a sportkör nyilvántartásba vételi lapja 1979-ből. Ezen az egyesület nevéként Balatonfüredi „Petőfi” S(port) E(gyesület) van feltüntetve, és az alapítás éveként 1974 szerepel. A bejegyzés szerint az elnök ekkor Felhőfalvi László volt. (Valószínűleg a bejegyzéskor csak az 1974-es alapszabályt tudták bemutatni, így ezt az évet írták be az alapítás dátumaként.)

Az iratokból kiderül még, hogy 1982-ben és 1985-ben az elnök dr. Erdélyi Kálmán volt. 1995-ben a szervezet elnevezése (ismét?) Balatonfüredi Petőfi Sportkör volt, elnökként Felhőfalvi László volt bejegyezve. Ebben az évben váltotta őt az elnöki tisztségben dr. Barcza István, akit 2005 és 2010 között Balla László követett.⁹⁵

1974-ben a Veszprémi Járási Sportfelügyelőség „Alkotmány Kupa teniszversenyt írt ki.”⁹⁶ Az augusztus 18-án és 19-én a kiserdei tenispályákon megrendezett viadalokra a nevezéseket Patinszki András testnevelő tanárnál nyújthatták be 16-áig. Az első napon férfi és női egyesben lehetett indulni, a második napon a páros mérkőzéseket tartották meg. Az újság beszámolója szerint „Jól sikerült a veszprémi járási sportfelügyelőség Balatonfüreden rendezett Alkotmány Kupa teniszversenye. A kezdeményezés élénk érdeklődést váltott ki a teniszt kedvelők körében.” A 40 év feletti férfiak között egyesben az első két helyet fűzfői versenyzők (Horváth és Fekete), a dobogó legalsó fokára viszont a füredi Patinszki András állhatott. 50 év felettiéknél első lett a fűzfői Erős, 2. a keszthelyi Gallé doktor, 3. a füredi Horváth Mihály doktor és Fazekas László. Párosban első lett a füredi Ludvig Károly doktor és Fekete, 2. a fűzfői Erős – Angyal József duó, 3. a füredi dr. Horváth – Fazekas kettős. Az eredményekből kitűnik, hogy a férfiaknál senior kategóriában is kiírták a versenyt, divatos kifejezéssel élve: veterán teniszversenyt is tartottak. Női egyesben első helyezést ért el a fűzfői Székelyné, második lett a keszthelyi dr. Galléné. Ifjúsági egyesben a füredi Horváth nyert, serdülő egyesben a fűzfői Tóth. Serdülő párosban a fűzfői Kovács – Lázár kettős győzött. Felnőtt egyes párosban első lett: dr. Székelyné és Angyal Balatonfűzfőről, második a füredi Horváth J. és Fazekas, a harmadik helyezést a keszthelyi dr. Gallé házaspár szerezte meg.⁹⁷ A következő év augusztus 16-án és 17-én megtartott versenyt ismét a járási sportfelügyelőség írta ki.⁹⁸ A megyei

lap ebben az évben már azt is írta, hogy a Balaton-parton a „tenisz hívei Balatonföldváron, Keszthelyen Siófokon és Balatonfüreden található otthonra.”⁹⁹ Meglepő módon a felsorolásból kimaradt Balatonfűzfő.

Az 1976. szeptember 11-én és 12-én megrendezett füredi tenisz Alkotmány Kupát a Napló még egysoros, apróbetűs hírként¹⁰⁰ közölte, de a következő évben már arról írt, hogy „A balatonfüredi Petőfi Sportkör ez évben [1977. augusztus 20-án] is megrendezte hagyományos Alkotmány Kupa meghívásos teniszversenyét. A fürediek célja, hogy augusztus végén elsősorban az idősebb korosztályok számára biztosítsanak versenyzési lehetőséget. Ennek megfelelően 45 és 55 éven felüliek részére is kiírták a versenyt. A kétnapos viadalon 67-en indultak. A legfiatalabb versenyző 10, a legidősebb 68 éves volt.

Férfi egyes nyílt: 1. Felhőfalvi B.-füred, 2. Gellén Fűzfő. Páros: 1. Felhőfalvi, Ludvig B.-füred, 2. Erős, Kurbucz dr. Fűzfő. 45 év fölöttiek: 1. Ludvig dr. B.-füred, 2. Duma Veszprém. Páros: 1. Angyal, Erős Fűzfő, 2. Csapó, Doma Veszprém, 55 év fölöttiek: 1. Bolgár Bpest, 2. (Márkus dr. B.-füred. Párosok: 1. Angyal, Bolgár Fűzfő, B.-pest, 2. Bokor, Márkus dr. B.-füred. Női egyes: 1. Kara Bpest, 2. dr. Székelyné B.-füred. Vegyes páros: 1. Szabó, Kara B.-pest 2. Felhőfalvi, dr. Székelyné B.-füred.”¹⁰¹ így ennek alapján feltételezhető, hogy az 1976-os viadalt is már valószínűleg a klub szervezte. A 67 induló közül a legfiatalabb 10, a legidősebb 68 éves volt. Férfi nyílt egyesben Felhőfalvi László győzött, a 45 év feletti kategóriában a füredi dr. Ludvig Károly, az 55 évnél idősebbek csoportjában pedig a szintén füredi Márkus doktor. 1978-ban a senior kategóriában férfi egyesben és párosban dr. Horváth Mihály, illetve a dr. Horváth – Fazekas kettős nyert.¹⁰²

A hatvanas-hetvenes évekbeli hőskor szereplői közül meg kell említeni még id. Bakonyi István, Erdélyi Kálmán, és Székely Gyuláné nevét is. A klubtagok ekkoriban maguk végezték a pályák karbantartását is: általában fél órai játékot fél óra munka követett, vagy megfordítva. A nyári időszakban bérteniszszéssel is próbálkoztak bevételhez jutni, ebből is a kiadások egy részét tudták fedezni. Érdekesképpen megemlítem, hogy a német vendégjátékosok a bérleti díjat például sportszerekkel egyenlítették ki. A füredi pályákon Ádám Ottó, Asbóth József, Körmöczy Zsuzsanna, Taróczy Ba-

lázs, valamint Vad Dezső, az 1948-as év wimbledoni junior kategória győztese (2010-ig ő volt az egyetlen magyar wimbledoni győztes) is megfordult. A sportolókön kívül a politikai és kulturális élet prominens képviselői is ellátogattak ide.¹⁰³

A HungarHotels Vállalat megpróbálta a pályákat saját használatra megszerezni, de ezt a kísérletet sikerült elhárítani. A pályák hovatartozását Simon Károly polgármestersége alatt véglegesen rendezték, ettől kezdve a sportkör birtokolja és tartja fenn azokat.¹⁰⁴

A tenisz rajongói továbbra sem maradtak szórákzási lehetőség nélkül.

Az 1980-as évek

1980-ban a III. Balatoni Tenisz Körverseny 2. körét Balatonalmádiban és Balatonfüreden rendezték meg. A füredi viadalon a csapatversenyeket a román „A” válogatott nyerte, míg egyéniben a jugoszláv Flegó diadalmaskodott.¹⁰⁵

1981 szeptemberében egyéni és páros kupaversenyt rendeztek Füreden. Férfi egyéniben a fürediek közül dr. Veress Gábor a 3. helyen végzett. Párosban a Felhőfalvi – Salamon kettős 3. lett, míg a veterán férfi egyesben dr. Ludvig Károly a dobogó legalsó fokára állhatott fel.¹⁰⁶

1982 nyarán a megyei testnevelési és sporthivatal kezdeményezésére öt helyszínen (Balatonalmádi, Balatonfüred, Balatonfüzfő, Kiliánteleg és Veszprém) nyári balatoni tenisz pontszerző tömegsport vetélkedőt szerveztek. A július és augusztus hónap során zajló viadal döntőit a füredi sportkör kiserdei tenispályáin tartották meg augusztus 28-án. A döntőbe füredi induló nem került be, az első helyezést a tihanyi Máday János szerezte meg.¹⁰⁷

1983-ban Veszprém, Balatonalmádi, Balatonfüzfő és Tihany mellett Füreden tartották a nyári balatoni tenisz-tömegversenyeket. A döntőt Balatonfüzfőn rendezték.¹⁰⁸

1984-ben Füred is egyik helyszíne volt a balatoni nyári tömegsportversenyek tenisz mérkőzéseinek.¹⁰⁹

1985-ben kétszer is lehetőség adódott, hogy a füredi tenispályákat szárnyára vegye a világhír. Az egyiket, az IPV Satellite Hungary viadalt ugyan „eloroztá” Balatonfüzfő¹¹⁰, de a XII. Világifjúsági Találkozó külföldi delegáltjai számára a KISZ KB „Mini VII”-et szervezett Balatonfüreden. A július 27-és és 28-án tartott programok közé teniszversenyeket is beiktattak. Ezeket is a Kiserdőben – újságírói elírás szerint – a balatonfüredi „Petőfi ligetben tartották”.¹¹¹

1986-ban a nyári szabadidős versenyek teniszviadalainak egyik helyszíne volt szép városunk. Szeptember végén minden bizonnyal az újságírók tenisz világbajnokságát is itt rendezték volna meg, ha nem éppen ekkoriban (18-án) adják át a vadonutáj Club Tihanyt, ahol végül is megtartották.¹¹²

1987-ben a balatoni és megyei nyári szabadidős teniszverseny 6 helyszínen megtartott viadalai között Füreden július 14-én és augusztus 4-én rendeztek mérkőzéseket.¹¹³

1988-ban júliusban és augusztusban hétvégenként Ajka, Balatonalmádi, Balatonfüzfő, Pápa és Veszprém mellett július 12-én, 19-én, 26-án, augusztus 2-án és 9-én Balatonfüred volt helyszíne a nyári balatoni teniszversenyeknek, „amelyek kiváló kikapcsolódási lehetőséget kínálnak. Már az első napokban élénk érdeklődés mutatkozott meg irántuk”.¹¹⁴

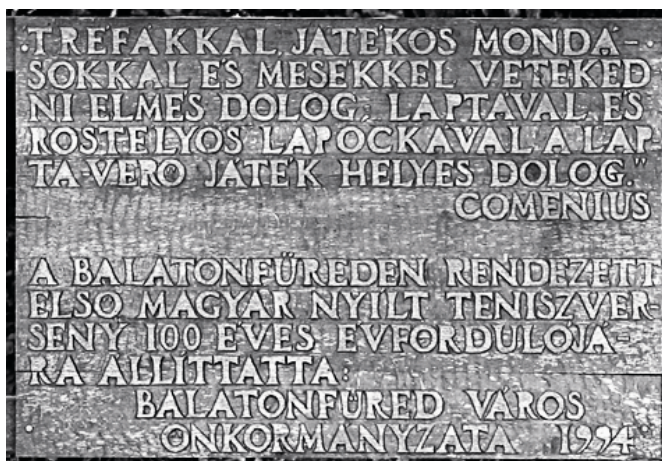
1989-ben a sportkör komoly eredményeket tudhatott maga mögött. A felnőtt férfi csapat megnyerte a megyei bajnokság „A” csoportját, helyosztókon pedig megszerezte a harmadik helyet. Ebben az évben a testvérvárosi kapcsolatok keretében Castricum és Germering teniszezőit fogadták, továbbá két országos és egy házi egyéni versenyt rendeztek. (A városi tanács ebben az évben 30 ezer Ft-tal támogatta a klubot.)¹¹⁵

Rendszerváltás után a '90-es években

1990. július 17-én, 24-én, 31-én és augusztus 7-én a szabadidős versenyek teniszviadalainak füredi mérkőzéseit bonyolították le. Augusztus 17-én, 18-án és 19-én az első (nem hivatalos) magyar teniszbajnokság 100. évfordulója tiszteletére a sportkör háromnapos országos nyílt veteránversenyt rendezett férfi egyéni 45, 55 és 65 év feletti kategóriákban. Az ünnepélyes megnyitón ott volt – legalábbis a program szerint, magáról a versenyről egyetlen tudósítást sem sikerült találnom – Csabai Béla, a Magyar Tenisz Szövetség elnöke, és Körmöczy Zsuzsanna is. Az év folyamán a klub a megyei bajnokság I. és II. osztályában szerepelt egy-egy csapattal. Az Andó – Balázs – Felhőfalvi – Németh – Szecsődi – dr. Veress összeállítású csapat megnyerte az első helyet, míg a II. osztálybeli ifj. Felhőfalvi – Hegyaljai – Kálóczi – Kupcsik – Salamon – Zsuhár összeállítású gárda második helyezéssel kiérdemelte az I. osztályba jutást, így 1991-ben a fürediek már két csapattal vettek részt a megyei I. osztály küzdelmeiben. Még az 1990-es esztendőben ismét vendégül látták a germeringi teniszezőket is.¹¹⁶

1991-től Szent István-napi verseny néven rendezték meg az 1974-től évenkénti veterán teniszversenyt. Ebben az évben már nők is indultak. Időnként külföldi nevezők is voltak. A füredi teniszviadal iránt az érdeklődés változó volt, idővel az újdonság varázsa is megkopott, és bizony akadnak olyan évek is, amikor nem rendezték meg,¹¹⁷ legalábbis ennek nincs nyoma. 2020-ban augusztus 20. és 22. között a koronavírusjárvány ellenére is megrendezték.¹¹⁸ (Egyes visszaemlékezések szerint a mai Szent István Kupa teniszverseny elődjét állítólag már 1971-ben is megrendezték. Ez – ha valóban volt ilyen – igen valószínű, hogy rendkívül nagyon zártkörű házi verseny lehetett, mert eddig ennek semmilyen hitelesnek tekinthető nyomát nem sikerült fellelni. Szintén ellentmond ennek az állításnak, hogy a Balatonfüredi Petőfi Sportkör – úgy tűnik –, csak 1974-ben alakult meg, és 1979-ben jegyezték be.)

1994-ben az első – hivatalosan is elismert – magyar teniszbajnokság 100 éves évfordulóján, augusztus 19-én a városi önkormányzat és a sportkör emléktáblát avatott a teniszpályák mellett. A Naplóban erről az alábbi előzetes jelent meg: „**Emléktábla-avatás Balatonfüreden.** A város önkormányzata és a helyi Petőfi sportkör augusztus 19-én, pénteken délelőtt 10 órakor az első magyar nyílt teniszbajnokság százéves évfordulója alkalmával Balatonfüreden emléktáblát avat a szívkórház melletti kiserdőben. Ebből az alkalomból a kórház előcsarnokában sporttörténeti kiállítást nyitnak, s háromnapos veterán teniszverseny kezdődik.”¹¹⁹

A kiserdei emléktábla

Dr. Ludvig Károly köszöntője után dr. Dibusz László tartott ünnepi beszédet, majd Simon Károly polgármester és az alkotó, Berzsényi Balázs leplezte le Kiserdőben levő tenisztelepen a fából faragott emlékjelet, az első magyar nyílt teniszbaj-

nokság százéves és a Balatonfüredi Tenisz Club alakulásának hatvanéves évfordulója alkalmával. rövid ünnepség keretében Simon Károly polgármester leplezte le a szívkórház melletti Kiserdőben lévő tenisztelepen. Ezt követően a szívkórházban Bod Péter Ákos megnyitotta a dr. Ludvig Károly által rendezett tenisztörténeti kiállítást.¹²⁰ Ebben az évben ismét Füredre látogatott Körmöczy Zsuzsanna, a teniszsport magyar női csillaga is. Az ünnepségen részt vett az 1930-as, 1940-es évekbeli klub sikeres versenyzője, a 2008 januárjában tragikus körülmények elhunyt Havas Erzsébet is. A másik egykori bajnok, Kenyeres Nessay (Paleta Gézané) ekkor már nem lehetett jelen, mert 1993 decemberében meghalt.

A sporttörténeti kiállítás megnyitója a szívkórházban
Fotó: Áfrány Gábor (Napló)

1995 szeptemberében dr. Barcza István (akkori) elnök vezetésével új klubház építését kezdték meg. 11 hónap múlva, 1996. augusztus 17-én avatta fel dr. Szalay László polgármester a 130 m² alapterületű, támogatók segítségével, rengeteg társadalmi munkával elkészült épületet. (A támogatók között voltak: Csima László, Maros István, Marosi Miklós, a Nyitrai testvérek, Pákh László és felesége, Nóra, továbbá Zettwitz Sándor. A város is hozzájárult a költségekhez kétszázezer forinttal.) Az eseményen jelen volt Berényi István, a Magyar Tenisz Szövetség elnöke, továbbá Sándor Péter főtitkár is. Az ünnepség alkalmából rendezett versenyen a budapestiek taroltak: a nőknél Szabó Éva többszörös magyar bajnok győzött, a férfiaknál Kamerda Károly diadalmaskodott. Párosban Kamerda és Révész nyert. A fürediek közül a dr. Barcza István – Fazekas György kettős az ötödik, a Felhőfalvi László – Zsuhár Géza duó a hatodik helyen végzett.¹²¹

Tennisz-trófeák a Petőfi Sportkörben

Fotó: Gazsi József

1995 novemberében egy Tatán rendezett teniszviadalon értek el a fürediek szép eredményeket: **„Tenisztorna Tatán. Fiúgyőztes a felnőtt között.**

Négy megye amatőr teniszezőinek részvételével rendeztek nagyszabású országos amatőr teniszversenyt, mely benépesítette a tatai Cseke-ligeti sporttelep és az edzőtábor teniszpályáit.

A Tatai Tenisz Klub SE kitűnően rendezte a találkozókat. Az Amstel Sörgyár fő szponzorálása mellett a tatai önkormányzat a férfi és női egyéni bajnokság győzteseinek, a balatonfüredi Petőfi Tömegsport Egyesület pedig a legeredményesebb Tatai SE versenyzőinek ajánlott fel serleget. Nagy meglepetést keltett, hogy a mindössze 13 éves komáromi Rácz Dávid a felnőttek mezőnyében az élen végzett.

Eredmények: Női egyéni bajnokság: 1. Németh Ildikó (B. füred), 2. Radáné Wéber Zsuzsanna (Tata), 3. Simó Lajos (Tb.) és Szabó Bamáné (Tb.). Férfi egyéni bajnokság: 1. Rácz Dávid (Komáromi Olajm.), 2. Bakonyi István (B. füred), 3. Szakály Szabolcs (Tb.) és Kupcsik György (B. füred). Női páros bajnokság: 1. Borosné N. Gabi – Csatay Fe- rencné (Tata), 2. dr. Király Gabi – Gyurcsi Gabi (Tata), 3. Pólyák Zsuzsa – Mészáros Zita (Tata) és Csatay Anita – Kálovics Eszter (Tata). Férfi páros bajnokság: 1. Auxner József – Juhász László (Ko- márom-Tata), 2. Kupcsik György – Szecsődi István (B. füred), 3. dr. Szépvölgyi János – Simó Lajos (Tata) és Bakonyi István – Németh István (B. füred). Vegyes páros bajnokság: 1. Németh István – Németh Ildikó (B. füred), 2. Juhász László – Borosné N. Gabi (Tata), 3. Simó Lajos – Simó Lajosné (Tb.) és Jelasits István – Gyurcsi Gabi (Székesfehérvár).”¹²²

1996-ban, 1997-ben és 1998-ban ismét az OB III-ban játszhattak a füredi teniszesezők. 1997-ben az országos senior teniszbajnokságon – az ekkor már a Petőfi Sportkör tagjaként induló – Márai János a 45 év feletti kategóriában a második helyen végzett.¹²³

1998-ban a Nike Junior Tour teniszverseny magyarországi sorozatának egyik állomása a Petőfi Sportkör pályáin volt.¹²⁴ Szeptember végén a Hotel Agro teniszpályáin háromnapos nyílt amatőr teniszversenyt rendeztek. A versenyt 20 induló közül a füredi Dobó Lajos nyerte. Második Kollár József, harmadik Véninger Tibor lett, a negyedik helyen Steierlein László végzett.¹²⁵

1999. május 27. és 30. között ismét Füred volt a Nike Junior Tour magyarországi helyszíne. Fűzfőn a füredi Kemény Ádám megnyerte a megyebajnokságot a serdülők kategóriájában.¹²⁶

Az ezredfordulót követően

2000 júliusában Kemény Ádám ismét első lett a korosztályos megyebajnokságon. Ebben az évben Debrecenben a tenisz diákolimpia országos döntőin Szabó András és Wacha Gergely (Lóczy Lajos Gimnázium) a fiúk között, míg a lányoknál a Drozda Rita és Wacha Dóra (szintén Lóczy Lajos Gimnázium) alkotta csapatok a második helyet szerezték meg. A Radnóti iskolát képviselő Bognár Márton – Kemény Ádám – Tell Antal harmas a nyolcadik helyen végzett. (A diákolimpia megyei döntőin a füredi diákok első helyezést értek el.) A Szent István napi teniszversenyen a füredi Felhőfalvi László – Zsuhár Géza kettős a negyedöntőig jutott el.¹²⁷

2004-ben a sportkör 45 év feletti csapata 2000 óta megszakítás nélkül ötödik alkalommal nyerte meg a megyei I. osztályú bajnokságot. Az OB III-beli szereplést viszont anyagi okok immár második éve nem tudta vállalni a klub.¹²⁸

A Petőfi Sportkör elnöke 2010-től Felhőfalvi László volt 2015-ig, az alapszabályzat legutóbbi változatát pedig 2010-ben fogadta el a tagság. A klub használati szabályzatát 2013 márciusában módosították.

A klub gondnokai Nagy István, Opató Ferenc, Ruzsinszky Róbert, Salamon László, majd Bocsor József. Jelenleg Herold Krisztián látja el a gondnoki megbízással járó teendőket.

A klub tagjainak száma 2013 júliusában 126 fő, a tagdíj egy évre – korosztálytól és a kedvezményektől függően – 5 000 és 30 000 Ft között mozog. A 90-es évek közepén volt olyan időszak, amikor a taglétszám 200 fő fölé emelkedett, ekkor egy ideig az új tagok felvételét átmenetileg felfüggesztették.¹²⁹

Napjainkban az egyesület az immár Szent István Napi veterán teniszverseny néven megrendezett Szent István Kupa mellett több tornát is ír ki és bonyolít le, pl.: Nyári Páros Teniszverseny, Felkészü-lési Torna Szent István Kupára, stb.

Mintegy 15–20 éve a Kiserdőben télen sem szünetel a játék, mert két pályát felfújható sátorborítással, fűtött klímával használhatnak a sportkör tagjai.

A fürediek fiatalabb generációjából Bujdosó Bence, Gálfai Dalma, Wacha Gergely ért el eddig figyelemreméltó eredményeket. Utóbbi 1996-ban a 14 éven aluliak Barcelonában rendezett Európa-bajnokságáról bronzéremmel tért haza.¹³⁰ Dalma pedig 2009-ben a válogatottnak is bekerült, 2012-ben megnyerte a korosztályos magyar bajnokságot, majd abban az évben az Olaszországban megrendezett Európai Mesterversenyt, ezt követően pedig az Egyesült Államokban vett részt az ottani nemzetközi tornákon.¹³¹

A teniszutánpótlás nevelése a Radnóti Miklós Általános Iskolában folyik.¹³² Itt megjegyzem, hogy bár a sportkör az iskolának felajánlotta a teniszpályák ingyenes használatát erre a célra, az iskola valamilyen okból nem élt ezzel a lehetőséggel.¹³³

A hazai és nemzetközi kerekesszékes tenisz kiemelkedő képviselője a füredi Navratyil Sándor.

A Petőfi Sportkörön kívül más teniszkлубok is működnek Füreden: Az Agro Hotel mellett az

Agro Teniszkлуб, továbbá a Forrás Sportklub Tihany felé, a 71-es út közelében. 1996. szeptember 6. és 8. között itt rendezték meg az első országos jogász teniszbajnokságot az akkor még Forrás Szabadidő Club pályáin, az Ace Tandem Bt. szervezésében. Illetve egész pontosan a viharos időjárás miatt a döntőket már a Club Tihany fedett pályáin tartották meg. Az esemény fővédnöke Vastagh Pál akkori igazságügy miniszter volt. A fürediek közül legjobban szereplő Csákvári Tamás az ötödik helyen végzett.¹³⁴ A következő évtől már teljes egészében a füredi pályán bonyolították le. Utoljára 2002-ben¹³⁵ tartották Füreden, sorrendben a 7. regattát. Az 1980-as években már a Margaréta Szálló melletti területen kialakított három, később négy, illetve a kempingben levő két pályán is teniszezhetek a fehér sport rajongói.¹³⁶

2004 tavaszán új klub alakult, Balatonfüredi Tenisz Club néven. Elnöke Andó Róbert lett.¹³⁷

2005-ben pedig Gálfi Tamás vezetésével a serdülő teniszezők is klubot alapítottak, Balatonfüredi Junior Teniszegyesület elnevezéssel.¹³⁸

A Balatonfüredi Petőfi Sportkör 2015. március 21-i közgyűlése 5 éves időtartamra az alábbi öszszetételű elnökséget választotta meg: dr. Hajba Csaba elnök, Balázs Istvánné elnökségi tag, dr. Győri János elnökségi tag, Mészáros Károly elnökségi tag, Nyitrai Attila elnökségi tag. Teniszoktatók: Herold Krisztián, illetve oktató és edző: Lengyel Álmos¹³⁹.

Mindezekből kitűnik tehát, hogy a magyar teniszsport történetének kezdetei Balatonfüredhez is kötődnek.

Ezúton is köszönöm id. Bakonyi István, dr. Erdélyi Kálmán, Felhőfalvi László, dr. Ludvig Károly, Némethné Rác Lída és dr. Pintér István segítségét és adatközlését.

A tenispályák 2013 júliusában

(Foto: Tóth-Bencze Tamás)

Irodalom:

Burka Tibor – Glatz László: Balatonfüred sporttörténete. Balatonfüred, 2000.

Esztergály Gyula: A magyar veterán tenisz története. Budapest, 2003.

Gorodi László – Szőke Pál: Ez is tenisz. Budapest, 1989.

Kertész János: Lawn Tennis. Budapest, 1903.

Szőke Pál: 100 éves a magyar tenisz. Budapest, 1980

www.petofisportkorfured.hu

Jegyzetek:

1. Pontosán nem ismert, kiről lehet szó: 1465-ig Széchi Dienes/Dénes, 1465-től Vitéz János, 1474-től 1476-ig Beckensloer János töltötte be ezt az egyházi főméltóságot. 1476 után Mátyás már érseki kormányzót (adminisztrátor) nevezett ki erre a posztra, ugyanis Beckensloer János (1427–1489) bár haláláig viselte a címet, de 1476-tól a tisztséget már nem láthatta el, ugyanis 1476-ban Frigyes német-római császárhoz szökött. A legvalószínűbbnek tűnik, hogy Vitéz János lehetett a címzett. – Zrednai Vitéz János (Zredna [magyarul: Szerdahely, ma: Srijednska, Kőrös megye, Horvátország], 1408 körül – Esztergom, 1472. augusztus 9.). A zágrábi püspökségben lépett egyházi szolgálatba, Hunyadi János rábízta fiait nevelésére. 1445-től váradi püspök, 1463-ban a zágrábi vármegye kormányzója, 1465-től esztergomi érsek, 1471-től bíboros, Janus Pannonius költő nagybátyja. 1472-ben Mátyás király Beckensloer akkori egri püspök felügyelete (egész pontosan örize) alá helyezte Esztergomban, az ország ügyeibe többé beleszólása nem volt.
2. Wingfieldet a Sandhursti Katonai Akadémiát elvégezve az 1. dragonyosrezredhez, Indiába vezényelték, ahol 1858-ban kapitány lett. 1861-ben visszatért Angliába, egy év múlva kilépett a hadseregből. Kezdetben saját birtokán gazdálkodott, majd 1867-ben Londonba költözött. Eközben 1864-ben hadnagyként belépett a hadsereg egyik, walesi kisegítő egységéhez, a Montgomeryshire Yeomanry-be, de csak 1874-ben nevezték ki őrnaggyá ennél az alakulatnál. Lord Lansdowne állítása szerint Wingfield már 1869-ben a Berkeley Square-i házának kertjében bemutatót tartott neki a játékról.
3. Miháلكovics Tivadar: Valami a Lawn-Tennis játékról. = Győri Közlöny 1886. április 25., 3. oldal. Miháلكovics Tivadar (Pest, 1848. december 3. – Győr, 1927. február 11.) 1877-ben Némethy Ernővel (1841 – 1883) közösen megalapították a Győri Csónakázó Egyletet, amelynek titkára lett. 1882 augusztusában ők szervezték meg Balatonfüreden az első jelentősebb evezős-, úszó- és vitorlásversenyeket. Miháلكovics tiszteletére a Magyar Vitorlás Szövetség a Balatonon évente vitorlás emlékversenyt rendez, de a 2020. június 13. – 14.-re tervezett Miháلكovics Kupa a koronavírus járvány miatt elmaradt.
4. Balatonfüred. május 28. = Veszprémi Független Hirlap. [a továbbiakban: VFH] 1885. május 30., 2. p.
5. A „Stefánia-Yacht-egylet” köréből. = Balaton-Füred. [a továbbiakban: B-F] 1887. május 1., 4. p.
6. = B-F. 1887. május 1., 6. p. (Hírek)
7. A Stefánia Yacht-Egylet. = Herkules. 1887. április 24., 7. p.
8. = Vadász és Versenylap. [a továbbiakban: VÉV] 1887. május 7., 5. [187.] p.
9. Lichtneckert András: Écsy László balatonfüredi fürdőigazgató naplója 1863–1892. [a továbbiakban: Lichtneckert: Écsy idézett mű] Balatonfüred, 2008., 197 – 198. p.
10. Lichtneckert: Écsy idézett mű., 198 – 199. p.
11. = B-F. 1887. május 8, 6. p. (Hírek)
12. Szőke Pál: 100 éves a magyar tenisz. [a továbbiakban: Szőke idézett mű] Budapest, 1980., 44. p.
13. Lichtneckert: Écsy idézett mű, 240. p.
14. A Stefánia-Yacht egylet. =Pesti Napló. 1888. február 13., 2. p.
15. Szőke idézett mű, 91. p. A kiírás gyakorlatilag (a végén két szó eltéréssel) megegyezik az 1894-es kiírással: „*Nevezési záridő a verseny napja 10 órájáig délelőtt.*” Vitorlás versenyek a Balatonon. VFH. 1894. június 16., 2. p.
16. sárvár-felsővidéki gróf Széchenyi Alexia (Alice) Franciska Gabriella Mária (Kis Czenk, 1871. szeptember 2. – Pomáz, 1945. március 20.) gróf Széchenyi Béla és gróf Erdődy Hanna leánya, gróf Széchenyi István unokája. Gróf Széchenyi Béla leányaival (Alice és Johanna), valamint komornájával 1890. június 10-én érkezett meg a fürdőhelyre, és az Erzsébet-udvarban (ma: szívkörház épülete) szálltak meg. A jelenleg rendelkezésre álló információk alapján Alicenek valószínűleg ez a füredi győzelem volt az egyetlen sikere a teniszsportban. Túlmenően azon, hogy zártkörű verseny volt, az is felvet bizonyos kérdés(ek)e)t a bajnokság „tisztaságát” illetően, hogy a győztes éppen a rendező leánya lett. A füredi verseny után 5 évvel, 1895. július 17-én kötött házasságot Budapesten, gróf széki Teleki Tiborral (1871 – 1942).
17. Lichtneckert: Écsy idézett mű, 289. p.
18. A Stefánia yacht-egylet. = VFH. 1890. július 19., 3. p.
19. Gorodi László – Szőke Pál: Ez is tenisz. Bp., 1989., 35. p.
20. Versenyek Balaton-Füreden. = VFH. 1890. július 26., 3. p.
21. Ács Anna – Lichtneckert András: A Széchenyi-Széchenyi család és Balatonfüred. Balatonfüred, 2011., 130. p.
22. A Stefánia balatoni yacht egyesületnek. = VFH. 1891. március 14., 3. p.
23. Mi újság? Stefánia özvegy trónörökösnet. = Vasárnapi Újság. [a továbbiakban: VU] 1891. június 28. (26. sz.), 429. p.; a tervezett látogatásról a veszprémi újság is beszámolt: Stefánia özv. trónörökösnet B-Füreden. VFH. 1891. július 4., 2. p.,
24. A „Stefánia-yacht-egylet”. = VFH. 1891. július 11., 2. p.
25. Lichtneckert András: Écsy idézett mű, 340. p.

26. Lichtneckert András: Écsy idézett mű, 341. p.
27. Mi ujság?: Stefánia özvegy trónörökösne Balaton-Füreden. VU. 1892. június 26. (26. sz.), 460 – 461. p. továbbá a látogatás lezajlásáról veszprémi újság is tudósított: = VFH. 1892. június 25., 1 – 2. p.
28. Vízisport. = VÉV., 1893. április 23. 8. [196.] p.
29. Kertész János: Lawn Tennis. Budapest, 1903., 33. p. [a továbbiakban: Kertész János idézett mű]
30. Balaton-Füredről. = Nemzet. 1893. július., 3. p.
31. Balaton-Füred. jul. 15. = VÉV. 1893. július 15., 2. p.
32. erdői gróf Pálffy Paulina Mária, a „Lincsi” grófnő. (Malacka, 1866. augusztus 24. – Budapest, 1945. augusztus 2.) Az 1890-es években valószínűleg a Monarchia egyik legjobb teniszjátékosa volt.
33. A balatonfüredi fürdőbizottság üléseinek jegyzőkönyvei 1855 – 1919. Balatonfüred, 2010., 138. p.
34. Demény Károly (Temesvár, 1859. máj. 28. – Bp., 1932. szept. 5.) postavezérigazgató, sportvezető. 1882-ben lépett a posta szolgálatába, 1895-től 1919-ig postakerületi igazgató volt. A postaszolgálatba ő vezette be a kerékpárt és az autót. A híressé vált magyar. posta egyik kiváló szervezőjeként is ismertté vált. 1895-ben megnyerte Mo. teniszbajnokságát. Számos társadalmi egyesületnek és sportszervezetnek szervezője, vezetője volt. A Budapesti Budai Torna Egylet (BBTE) elnöke, az Országos Testnevelési Tanács alelnöke, és haláláig mint államtitkár a Horthy-rendszer sportpolitikájának egyik irányítójaként működött.
35. báró Dániel Tibor (Budapest, 1878. március 5. – Budapest, 1927. április 28.) Kiss Ernő, aradi vértanú dédunokája, báró Dániel Ernő miniszter fia. A Dániel család valószínűleg 1904 és 1908 között vásárolta meg balatonfüredi villáját, amely ma az Écsy utca 5. sz. alatt található, néhány percrenyire a Stefánia Yach Egylet klubházától.
36. Mi ujság?: Stefánia özvegy trónörökösne a Balatonon. = VU 1896. július 12. (28. sz.) 468. p.; Mi ujság?: Stefánia özvegy trónörökösne a Balatonon. = VU 1896. július 19. (29. sz.), 484. p.
37. Ujdonságok: Stefánia főhercegnő Balaton-Füreden. = Tapolcza és Vidéke. 1896. július 12. (27. sz.), 2. p.
38. Kertész János idézett mű, 32. p.
39. u.o.: 38. p.
40. Fürdői élet. = B–F. 1902. július 23., 5. p.
41. Fürdői élet Balaton-Füreden. = B–F. 1902. július 30., 1 – 2. p.
42. Mikép szórakoztassuk fürdővendégeinket? = Balatonfüredi Hírlap. [a továbbiakban: BH] 1912. július 7., 1 – 2. p.
43. Tenisz-verseny Balatonfüreden. = BH. 1912. szeptember 1., 4. p.
44. A fürdőtelepről. = BH. 1913. március 23., 4.p.
45. Tessék belépni! = BH. 1913. április 6., 1 – 2. p.
46. Az újjáépített Balatonfüred. = Balatonfüred, 1913., 14. p.
47. = Balatonfüred. [a továbbiakban: Bf] 1920. január 25., 3. p.
48. A Balatonfüredi Sport Club vezetősége. = Bf. 1926. április 24., 3. p.
49. Miért? = Tenisz és Golf. 1929. augusztus 25. (8. sz.), 1. p.
50. Tagfelvétel. = Bf. 1934. június 16., 4. p.
51. Teniszversenyek. = Bf. 1934. szeptember 1., 4. p.; A balatonfüredi Tenisz Társaság versenye. = Bf. 1934. szeptember 8., 3.p.; A füredi tenisz-verseny eredménye. = Bf. 1934. szeptember 15., 4. p.; Az érem leltári száma: 2007.77.1.
52. A Balatonfüredi Tenisz Társaság hirei. = Bf. 1935. április 13., 2. p.
53. Iván József: Balatonfüred és környéke a Balaton. [a továbbiakban: Iván idézett mű] Balatonfüred, 1935., 135. p.
54. Magyar Nemzeti Levéltár Veszprém Megyei Levéltára [a továbbiakban: VML]: XXI.102. Fond, 2. doboz. Az 1935-ben elfogadott alapszabály, és annak 1943-ban módosított változata.
55. Csütörtökön felavatták a BTC új teniszpályáját. = Bf. 1935. június 29., 2.p.; Gibolya Tibor: Néhány szó a sportokról. = Bf. 1935. augusztus 24., 4. p.
56. = Bf. 1935. július 27., 3. és 4. p. (Hírek)
57. – r – s: Ötven év a teniszsportban. = Napló 1977. április 17., 7. p.
58. A Balatonfüredi Tenisz Club. = Bf. 1935. augusztus 10., 4. p.
59. = Bf. 1935. augusztus 17., 4. p. (Sport)
60. Szeptember 1-én. = Bf. 1935. augusztus 24., 4. p.; A Balatonfüredi Tenisz Club. = Bf. 1935. augusztus 31., 4. p.
61. A füredi borhét teljes programja. = Bf. 1935. augusztus 31., 1. p.; Meghívó. = Bf. 1935. szeptember 7., 3.p., Tenisz-sport. u.o., 4. p.
62. Tenisz-sport. = Bf. 1935. szeptember 14., 4.p.
63. A Balatonfüredi Tenisz Club. = Bf. 1936. augusztus 22., 3.p.
64. A Nemzetközi Sporthét balatonfüredi programjai. = Bf. 1936., augusztus 29., 3.p.; szeptember 5., 1. p.
65. A Tenisz Club jelmez-estélye. = Bf. 1937. február 6., 3.
66. A Tenisz Club. = Bf. 1937. március 20., 4.; A Balatonfüredi Tenisz Club. = Bf. 1937. június 12., 4. p.
67. Megindult a teniszélet Balatonfüreden. = Bf. 1937. június 19., 3. p.

68. Nemzetközi Sporthét Balatonfüreden. = Bf. 1937. július 3., 5. p.
69. Teniszverseny Füreden. Bf. 1937. július 17., 3. p.
70. Nemzetközi Teniszverseny Balatonfüreden. = Bf. 1937. augusztus 7., 3.; Nemzetközi teniszverseny Balatonfüreden aug 14-18. = Bf. 1937. augusztus 14., 3.p.; Azt mondják, hogy a teniszklub. = Bf. 1937. augusztus 21., 2. p.
71. Balatonfüred a nemzetközi sporthét központjában. = Bf. 1937. július 31., 2.p.; A Balatonfüredi Tenisz Club. = Bf. 1937. augusztus 28., 3.p.; A III. Nemzetközi Sporthét balatonfüredi programja. = Bf. 1937. szeptember 4., 1. p., és A Balatonfüredi Tenisz Club. u.o. 3. p. Hozzáfűzések a Sporthéthez. = Bf. 1937. szeptember 25., 1. p.
72. A Balatonfüredi Tenisz Club. = Bf. 1937. szeptember 18., 3.p.
73. Nagy érdeklődés előzi meg a Balatoni Sporthetet. = Bf. 1938. augusztus 20., 1. p.; Tenisz Bál Füreden. = Bf. 1938. augusztus 27., 3.p.
74. A Balatonfüredi Tennis Club. Bf. 1939. június 24., 3.p. (Sajnos egyelőre az Országos Széchényi Könyvtárban található 1939. évi ismertetőn kívül nem sikerült fellelni belőle.)
75. A V. Nemzetközi Balatoni Sporthét. = Bf. 1939. augusztus 26., 3. p.; Nemzetközi teniszversenyek szept. 3-6-ig Balatonfüreden. = Bf. 1939. szeptember 2., 1. p.
76. Balatonfüredi sport- és borhét programja. = Bf. 1940. augusztus 24., 1. p.; Végetért a Balatoni és a VI. Nemzetközi Sporthét a Balaton. = Bf. 1940. szeptember 14., 2. p.
77. Iván idézett mű: 134. p.
78. Jankó József: Trofeo Roma 1941: 1. Magyarország! = Tenisz. 1941. november (11. sz.) 2 – 6. p.
79. Megjelent a balatoni ünnepek végleges programja. = Balatoni Kurir. 1941. augusztus 28., 1. p.; Földvarról írták. = Balatoni Kurir. 1941. szeptember 4., 3. p.
80. Új életre ébred a teniszklub. = Bf. 1941. május 10., 3.p.
81. Beszámoló a VIII. Nemzetközi Sporthét eseményeiről. = Bf. 1942. szeptember 12., 1. p.
82. A Nemzetközi Sporthét programja Balatonfüreden. = Bf. 1943. szeptember 4, 3. p.
83. Elmarad az idei Balatoni Sporthét. = Bf. 1944. szeptember 2., 4.p
- 84–85–86. Id. Bakonyi István, dr. Erdélyi Kálmán, Felhőfalvi László és dr. Ludvig Károly adatközlése
87. Albrecht Sándor: Labdázó Balaton-part. = Napló. 1962. május 11., 7.p.
88. Javul teniszszakosztályaink munkája. = Napló. 1963. február 22., 7. p.
89. Füred a balatoni sportversenyek fővárosa. = Középdunántúli Napló. 1958. február 16., 8. p.
90. Balatonfüred község iratainak és az iktatókönyvek átnézésekor ugyan találtam a tenispályára vonatkozóan hivatkozásokat, de a szóban forgó ügyiratok túlnyomó többsége a levéltárba sajnos már nem kerül be.
91. VML: XXIII.731.b. Fond, 34. doboz. 917/1968 ügyirat
92. VML: XXIII.731.b. Fond, 41. doboz. 426/1969 ügyirat; XXIII.731.b. Fond, 42. doboz. 1095/1969 ügyirat
93. Vedres József: Balatonfüredi gondok: Egy fiatal város fejleszti sportéletét. = Esti Hírlap. 1971. március 2., 7. p.
94. Id. Bakonyi István és dr. Ludvig Károly adatközlése.
95. A Petőfi Sportkör iratanyaga a Veszprém Megyei Törvényszéken, a 6.Pk.70.104/1989/14. számon található. Az első iktatott anyag az egyesület nyilvántartásba vételi lapja, 4/VE-5/1979 jelzettel, az egyesület nyilvántartási száma: 104.
96. Alkotmány Kupa. = Napló. 1974. augusztus 14., 7.p.
97. Alkotmány Kupa. = Napló. 1974. augusztus 27., 7. p.
98. Alkotmány Kupa. = Napló 1975. augusztus 10., 7.p.
99. Társadalmi testület alakult a balatoni vízi- és üdülöhelyi sportélet fejlesztésére. = Napló. 1975. június 5., 7.p.
100. A hétvége sportműsora. = Napló. 1976. szeptember 11., 11. p.
101. Teniszverseny Füreden. = Napló. 1977. szeptember 2., 7. p.
102. Alkotmány kupa – teniszben. = Napló. 1978. szeptember 1., 7. p.
103. dr. Erdélyi Kálmán adatközlése
104. Felhőfalvi László adatközlése
105. Kis Dezső: Teniszütővel a Balaton partján ... Napló. 1980. június 2., 7. p.
106. Tenisz OB I és Davis Kupa. = Napló. 1981. szeptember 22., 6.p.
107. Döntő Balatonfüreden. = Napló. 1982. augusztus 26., 7.p.; Máday János a győztes. = Napló. 1982. szeptember 3., 7. p.
108. Balatoni teniszdöntők. = Napló. 1983. augusztus 18., 7. p.; Ágoston és Tkálcs nyerte a balatoni teniszversenyt. = Napló. 1983. augusztus 23., 7.p.
109. A részletes sportműsor. = Napló. 1984. július 14. és augusztus 4., 15. p.; A hétvége sportműsora. = Napló. 1984. július 21., 15.p.;
110. Világhírességek a fűzfői teniszstadionban. = Napló. 1985. július 2., 7.p.
111. Mini VIT Füreden. = Napló. 1985. július 10., 7.p.; A füredi Mini VIT programja. = Napló. 1985. július 25., 7.p.; Mini VIT Füreden. = Napló. 1985. július 29., 2.p.

112. A hétvégi sportműsor. = Napló. 1986. július 19., 26., augusztus 2. és 9., 15. p.; Újságírók világbajnoksága Tihanyban. = Napló. 1986. szeptember 30., 7.p.
113. Kezdődnek a szabadidős teniszversenyek. = Napló. 1987. július 4., 15.p.; A hétvégi sportműsor. = Napló. 1987. július 1., 15. p. és augusztus 1., 15.p.
114. Balatoni teniszversenyek. = Napló. 1988. július 11., 7.p.;
115. Burka Tibor: A Petőfi SK sikeres éve. Füredi Hírek [a továbbiakban: F. H.]. 1990. március (3. sz.) 4. p.
116. N. O. [Novothny Ottó]: Egyre többen teniszeznek megyénkben. = Napló. 1990. július 6., 11.p.; Tenisz szabadidős versenyek Veszprém megyében. = Napló. 1990. július 13., 11. p.; A hétközi sportműsor. = Napló. 1990. augusztus 15., 7. p.; Teniszverseny Füreden. = Napló. 1990. 17., 11. p.; A hétvégi sportműsor. = Napló. 1990. augusztus 18., 15. p.; Sipőcz József: Az első teniszverseny Balatonfüreden. = Napló. 1990. augusztus 24., 7.p.; Burka: Tenisz: Cél a magasabb osztály. = F. H. 1991. március (5. sz.), 12. p.
117. Esztergály Gyula: A magyar veterán tenisz története. Budapest, 2003. 73–74. p. A veterán teniszversenyt először 1974-ben rendezték meg először Füreden, Alkotmány Kupa éven. 1987-ben átszervezték a versenyt, az átszervezés következtében a korábbinál lényegesen több versenyző indulhatott a viadalon. 1991-től Szent István Kupa néven rendezik.
118. Kovács Erika: Három napon át teniszeztek a szeniorok Balatonfüreden. = Napló. 2020. augusztus 25. <https://www.veol.hu/sport/helyi-sport/harom-napon-at-teniszeztek-a-szeniorok-balatonfureden-3993791/> Ebben az évben rekordszámú, 127 nevezés érkezett. A tornát idén a hivatalos nemzetközi minősítéssel ismerte el a londoni székhelyű International Tennis Federation (ITF), a londoni Nemzetközi Teniszszövetség.
119. Emléktábla-avatás Balatonfüreden = Napló 1994. augusztus 18., 14. p.
120. Z [Zatkalik András]: Emléktábla a fehér labda tiszteletére. = Új Balatonfüredi Napló [a továbbiakban: ÚBN]. 1994. szeptember, 4. p.; Teniszünnepe. = Napló. 1994. augusztus 22., 14. p.
121. V. R. [Varga Róbert]: Veteránbajnokság klubház-avatóval. ÚBN. 1996. augusztus 30., 7. p.; Soltész Mária: Tenisz a Kiserdőben. = Balatonfüredi Napló [a továbbiakban: BN]. 2003. október (10. sz.), 11. p.
122. Tenisztorna Tatán. = Komárom–Esztergom Megyei 24 óra. 1995. november 13., 13. p.
123. V. R.: Dobogón a teniszezők: Akár még OB II-esek is lehetnek. = ÚBN. 1997. július 17. (8. sz.) 11. p.; Mádayai a döntőben kapott ki. = Napló. 1997. december 18., 15. p.
124. Közel kétszáz teniszpalánta. = Napló 1998. július 14., 15.p.
125. Sport hírháló: Tenisz. = BN. 1998. október 8. (18. sz.), 7.p.
126. ovo [Novothny Ottó]: Füreden a junior teniszezők. = Napló. 1999. május 26., 15. p.; Utánpótlás-teniszbajnokság. = Napló. 1999. június 11., 15.p.
127. A füredi diákok a legjobbak. = Napló. 2000. május 9., 21. p.; Országos diákolimpai tenisz. = Napló. 2000. június 24., 14. p. Ideális után viharos időjárás a megyei teniszbajnokságon. = Napló. 2000. július 12., 11. p.; Veteránok teniszversenye. = BN. 2000. szeptember 28. (9. sz.), 11. p.
128. bé [Burka Tibor]: Eredményes teniszezők. = BN. 2005. február (2. sz.), 11. p.
129. Felhőfalvi László adatközlése
130. Bravúros évadzárás a teniszezőknél. = ÚBN. 1996. október, 11. p.
131. Szendi Péter: Egyre ragyogóbbak a füredi tenisz csillagok. = BN. 2009. október (10. sz.), 10. p.; Szendi [Péter]: Gálfi Dalma tovább menetel a csúcs felé. = BN. 2012. szeptember (9. sz.), 11.p.
132. M. J. [Molnár Judit]: Sportsikerek a Radnótiiban. = BN. 2005. május (5. sz.), 9.p.; no [Novothny Ottó]: A füredi Radnóti gimnázium <sic> volt a legeredményesebb teniszben. = Napló. 2008. május 7., 11. p.
133. Felhőfalvi László adatközlése
134. GA: Teniszeztek a jog emberei. = ÚBN. 1996. szeptember, 11. p.
135. Ezentúl Füreden teniszeznek. = Napló. 1997. szeptember 15., 15. p.; A 7. országos jogász teniszbajnokságot ... = Napló. 2002. augusztus 10., 15.p.; Tenisz: Jogászok találkoznak. BN. 2002. augusztus 29., 11. p.
136. Nyári programajánlatunk (Beszenszki József ismertetése a füredi sportolási lehetőségekről). = Napló. 1983. július 17., 7.p. ; Zákonyi Ferenc: Balatonfüred: Adalékok Balatonfüred történetéhez a kezdetektől 1945-ig. Veszprém, 1988., 770. p.
137. di [Szendi Péter]: Új Balaton-parti teniszklub. = Napló. 17. 2004. május 28., 19. p.
138. Szendi Péter: A tenisz már nem úri sportág. = BN. 2006. október (10. sz.) 11.p.
139. Lengyel Álmos teniszező pályafutását a BEAC-ban kezdte. 1965-től a klub NBI/b, illetve NBI/a osztályában szereplő tagja volt 1990-ig. 1970 és 1975 között a Balatonfüzfi a NIKE FAK csapatában is játszott. Több, mint 40 első és másod osztályú versenyt nyert, vagy ért el 2. helyezést. Később rendszeresen veterán versenyeken vett részt, többször szerepelt a magyar veterán válogatottban. 1978-tól edzői vizsgával rendelkező oktató. 14 évig volt a BEAC nő csapatának vezetőedzője. Csapata hatszor szerepelt a legmagasabb NBI/a osztályban. 1996-1998 között az Elektromos férfi csapatát vezette fel úgyszintén az NBI/a osztályban. Jelenleg a Balatonfüredi Petőfi Sportkör edzője.